

Redacción
y Administración:
MERCEDES 1762
U. T. 69-1567
Bs. Aires
★
N A R O Č N I N A :
Za eno leto
\$ 8.—
Za pol leta
\$ 5.—
Za inozemstvo
Dol. 3.—

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOSLAVA) PARA TODA SUD AMERICA
ORGANO DEL CONSEJO ESLOVENO QUE REPRESENTA TODAS LAS SOCIEDADES ESLOVENAS

Franqueo Pagado Concesión 3159	
Correo Argentino Procedencia Central B.	Tarifa Reducida
	Concesión No.

REGISTRO NACIONAL
DE LA PROPIEDAD
INTELECTUAL
No. 225027

LETO (AÑO) I.

BUENOS AIRES, 30 DE OCTUBRE (OKTOBER) 1946

Štev. (Núm.) 4

Mirovna konferenca se bo nadaljevala v New Jorku

Mirovna konferenca se je iz Pariza preselila v New York, kjer bodo pri UN nadalje razpravljali o vpostavitvi bodočega miru. Da narodi nočejo vojne, so se slednjič tudi državniki Združenih držav Ameriških prepričali, niso se pa menda povsem še prepričali v Washingtonu in Londonu, da narodi krivičnega miru tudi ne morejo in ga ne bodo podpisali. In za to se sedaj gre.

Predsednik Združenih držav, Truman, se je oni dan oglasil k besedi ter rekel, da Združene države ne želijo vojne niti danes niti jutri in da želijo samo mir za vse velike in male države, ki naj bo zgrajen na pravičnosti. V svojem dolgem govoru ni rekel ničesar takega, ka bi se ne moglo načeloma sprejeti in odobravati. Značilne so besede, ki jih je dejal, da niti pravica do samostojne odločbe, "veto", niti večina ne more zagotoviti miru. S tem je hotel reči, da bo treba vsako mednarodno ali narodno zadevo globoko preštudirati in se na podlagi nepristranosti odločiti za pravično rešitev. Ena teh vprašanj je brez dvoma naša Primorska, Istra in Trst.

Udruženje Narodov, kjer bodo sedaj razpravljali o vpostavitvi bodočega miru, ni kaka svetovna vlada. Morda bo neki dan a danes še ni niti ne more biti, kjer v njem še ne prevladuje mnenje mednarodne pravičnosti. Kakor smo razvideli iz londonske in potem iz pariške konference, smo še zelo daleč do tega, da bi se mogla ta zborovanja imenovati demokratična in poštena. Še vedno prevladuje duh imperialistične krivičnosti. Prizadeti narodi, med katerimi je tudi jugoslovanski, pa so pokazali javno, da se ne bodo dovolili pod nobenim pogojem in za nobeno ceno opehariti in da bodo slej ko prej ustrajali pri zahtevi popolne narodne in gospodarske svobode in da ne bodo trpeli nikakega tujega vmešavanja v svoje notranje zadeve, tem manj, ko jih je notranja socialna osvoboditev toliko žrtev in dragocene krvi stala.

Zborovanje v Parizu je jasno pokazalo, če bi se vpoštevalo anglo-saksonsko večino, bi bila slovanska manjšina z vsemi pravicami osleparjena. In če vpoštevamo, da anglo-saksonska večina ni po številu prebivalstva, marveč po številu zastopnikov raznih držav, ki jih morda pet predstavlja številično toliko kot eden Rusije same, tedaj vidimo kako krivična bi bila odločitev "večine" nad "manjšino". Truman je torej spoznal, ko se slovanska "manjšina" v Parizu ni pustila nadvaladati in diktirati po anglo-saksonski "večini", da se na ta način ne bo doseglo miru, anglo-saksonskega "miru".

Kot rečeno UN še ne predstavlja svetovne vlade, ker nimajo še določenih mednarodnih pravil; ki bi pravično ščitile vse velike in male narode. Zato so vprašanja malih narodov, ki so bili doslej več ali manj politična in gospodarska žoga svetovnih velesil, velikega pomena za pravično vpostavitve miru. Brez tega vpoštevanja ni mogoče zgraditi mednarodne demokracije in sožitja med narodi in je tudi UN brez praktičnega pomena, kot je bila bivša Zveza Narodov. Če pa bo kdaj človeštvo doseglo skupno svetovno vlado, ki jo bo

poverila svojim zastopnikom v mednarodni organizaciji, tedaj bo pošteno in pravično, kar bodo ti predstavniki človeštva sklenili in odločili. Za sedaj pa je treba vpoštevati pravične zahteve vsakega posameznega naroda ter upamo, da bodo tudi vprašanje Julijske Krajine sedaj pravično presodili in nam brez obotavljanja pustili našo svobodo, ki smo si jo tako krvavo zaslužili.

V tem smilu obračamo vso našo pozornost pred Udruženje Narodov ter bomo po njihovih pravičnih ali krivičnih odločitvah uravnavali naše delovanje. Naši pravični zahtevi glede Primorske, Istre in Trsta se ne bomo nikoli odpovedali.

TRIESTE

"ES EL POLVORIN DE EUROPA".
DECLARARON 11 DIRECTORES
DE DIARIOS

PARIS. — Los 11 directores de la prensa norteamericana que llegaron a ésta, procedentes de Roma, en su viaje de tres semanas por Europa, patrocinado por las autoridades del ejército, manifestaron que Trieste "es el polvorín de Europa", y expresaron su preocupación por el futuro del territorio libre.

Después de advertir que Trieste puede muy bien convertirse "en el Danzig de una nueva guerra mundial", el señor Palmer Hoyt, director propietario del periódico "Denver Post", manifestó a la United Press que puede considerarse a la ciudad de Trieste como "el detonador en una bomba de dinamita sobre Europa", y que "la situación allí es extremadamente tensa".

Al describir a Trieste como "un polvorín", el señor Maurice Early, del diario "Indianapolis Star", calificó a aquella región de "sitio de reunión del este y el oeste", agregando que "ha sido un campo de batalla durante 2.000 años, y sigue siéndolo". Dijo que después de su visita a Venecia Julia y la zona de Trieste, tenía la impresión de que los yugoslavos están preparados para infiltrarse en la ciudad en la primera oportunidad que se les presente.

BENESKI SLOVENCİ SE BORIJO ZA OSNOVNE NARODNE PRAVICE

V Slovenski Benečiji stari fašisti in šovinsti brezobzirno strahujejo ljudstvo

Ljudstvo Slovenske Benečije je izgubilo svojo samoupravo že v začetku druge polovine 19. stoljeta. Najhujša doba narodnostnega in socialnega zatiranja pa je za Benečijo nastopila s fašizmom.

Danes Benečiji kljub junaški borbi in žrtvam tega prebivalstva v narodno-osvobodilni borbi ne priznavajo več slovenske narodnosti in začela se je stara pesem nasilja in raznarodovanja. Slovensko govoričico označujejo v Benečiji za narodno izdajstvo in slovenski tisk njima legalnega dostopa.

Vsi, ki so osumljeni delovanja v duhu svoje slovenske narodne zavednosti, so pod najstrožjim policijskim nadzorom ter

El Congreso Esloavo

El Comité Esloavo en la Argentina, entidad que agrupa a todas las organizaciones democráticas de las colectividades eslavas en la República Argentina, han enviado y hecho pública la convocatoria al CONGRESO ESLAVO que se realizará en la ciudad de Buenos Aires los días 1, 2 y 3º de noviembre próximo. Este Congreso, tan anhelado en este país por todos los inmigrantes eslavos, se reunirá los días mencionados bajo los siguientes lemas:

1º) Ayudar a la reconstrucción de nuestras patrias de origen devastadas por el nazifascismo.

2º) Por una paz justa y duradera, por el exterminio de los restos del nazifascismo y contra los opresores imperialistas.

3º) Por la unidad de la familia eslava residente en la Argentina y por el progreso de nuestra patria de adopción.

Con respecto a la ayuda en la reconstrucción de nuestras patrias de origen, este Congreso debe significar una ratificación de lo efectuado hasta el presente y medio de intensificación de ésta, nuestra acción, a la que debemos incrementar cada día más facilitando en tal forma con todo lo que esté a nuestro alcance, a nuestros hermanos de allende los mares la reconstrucción de nuestras patrias que han sido avasalladas, en su mayor parte por el bárbaro nazifascismo durante el tiempo de la ocupación. Ese es nuestro deber y en este Congreso todos los eslavos en conjunto, como un solo, deben contraer el solemne compromiso de no cesar en esa acción hasta tanto nuestros patrias de origen no sean completamente reconstruidas.

La paz se halla amenazada y tanto más, cuánta más libertad se otorgue a los restos del nazifascismo que andan dispersos por el mundo buscando lugares adecuados para sus funestos planes y tratando de resucitar aquello que ya ha sido enterrado para siempre, el nazifascismo. Estas fuerzas nefastas deben ser exterminadas y velada toda su acción que hoy está dirigida contra todos los pueblos democráticos, especialmente contra las democracias del oriente y en primer término contra la Unión Soviética; los 800.000 eslavos residentes en la Argentina deben dar su palabra al respecto. Combinado con estas fuerzas el imperialismo se esfuerza por jugar con éxito su última carta pero la voluntad de los pueblos libres desecha todo intento de maniobras que conducen a ello y desean solamente el establecimiento de una paz justa y duradera, este es también el deseo de los eslavos residentes en la Argentina y su palabra, en este Congreso, debe sumarse a la palabra de los pueblos libres amantes de la paz.

La unidad de los eslavos en la Argentina es un hecho, pero en este Congreso debemos consolidar y fortificar esa unidad y la fortificaremos y consolidaremos sola y únicamente atrayendo a las filas de las organizaciones eslavas, adheridas al Comité Esloavo, a todos los eslavos de temple democrático residentes en la Argentina; en esa forma la familia eslava en esta tierra estará no solamente unida, sino también fuerte porque la fuerza más grande es la unidad. Así unidos estaremos en condiciones de contribuir en una forma más eficaz al progreso de nuestra patria de adopción, la Argentina.

Además de esos problemas, este Congreso, entre otros, deberá encarar el atingente a la organización de la juventud eslava, o más bien a la unificación de esta juventud, unidad ésta que irá en pos de, y garantizará la unidad eslava en general.

El mismo problema debe encararse con respecto a la organización y unificación de las mujeres eslavas, las que en nuestra patria de origen poseen igualdad de derechos que los hombres.

Problemas todos estos que no deberán ser desapercibidos sino estudiados profunda y detenidamente aplicando a cada uno de ellos la solución adecuada que garantizará la ayuda de los inmigrantes eslavos a la reconstrucción de sus respectivas patrias, la contribución a la obtención de una paz justa y duradera, al exterminio de los restos del nazifascismo y a la destrucción del imperialismo, solución que, asimismo, fortificará la unidad de la familia eslava en la Argentina y redundará en beneficio de la contribución de los inmigrantes eslavos en el progreso de nuestra patria de adopción.

J. I. V.

jim je omejeno vsako svobodno kretanje izven določenega prostora. Javljati se morajo celo redno dvakrat dnevno na bližnjih karabinjskih postajah. Stari fašisti in šovinsti imajo zopet v rokah ves upravni aparat in brezobzirno strahujejo ljudstvo.

Celo kratka odsotnost poedinca, ki gre na obisk v kak oddaljenejši kraj, je za oblast zadosten razlog sumničenja o protitaljanskem delovanju. Oblasti tedaj takoj zagrozijo z internacijo in požigom domačije.

Nuestra Colectividad en Rosario

Discurso pronunciado por el Presidente de la Sociedad Yugoslava "Triglav", D. Francisco Kastelic, con motivo de la inauguración de Salón de Actos el día 22 de Septiembre de 1946.

Señor Ministro Plenipotenciario de Yugoslavia, General Ljubomir Ilić,
Señores representantes de las autoridades locales,
Señor Cónsul de Yugoslavia,
Señores Presidentes de las Sociedades hermanas,
Señores Delegados,
Señoras y Señores, hermanos y hermanas:

Apenas pasaron unos meses desde que en la entrada de este recinto, jubiloso nos

es enorme, ésta es la alegría y satisfacción de la conquista, obtenida después de tan prolongada lucha. Pero más aún, este nuestro entusiasmo, en cierta medida hubiera quedado trunco, si no se hubiera completado este hecho histórico y de inmensa transcendencia para la Colectividad Yugoslava de Rosario, que es la presencia del primer genuino representante de nuestra querida Patria — renovada y restaurada, del genial conductor y libertador de todos los yugoslavos — MARISCAL

ficar este acto de inauguración (para quien pido un frenético aplauso).

Mi General, representante de la Nueva Yugoslavia, le doy la más cordial bienvenida y en nombre de la Sociedad TRIGLAV y de la Colectividad os agradezco de todo corazón su benevolencia por habernos patrocinado la ceremonia de apertura de esta modesta y dentro de su modestia, orgullosa CASA YUGOSLAVA.

Se ha convertido en realidad el prolongado sueño de quienes tuvimos que abandonar forzosamente nuestras amadas tierras allende de los mares y quienes tuvimos la dicha de ser acogidos en estas playas ubérrimas para disfrutar la libertad y generosidad de esta nuestra segunda Patria, Patria de nuestros hijos — la bendita tierra Argentina. Yergue ya en este populoso barrio — nuestro edificio propio: HOGAR YUGOSLAVO. Sí, mis hermanos y compañeros, yergue esta CASA como un simbólico monumento de recordación para las generaciones venideras, señalando que por esta prodigiosa Provincia de Santa Fe, por esta urbe vigorosa y progresista, también entre otros muchos, han dejado rastro de eficiencia las callosas manos de los inmigrantes yugoslavos. Simbolizará esta casa el monumento de gratitud hacia la noble Patria Argentina — que al amparo de sus libérrimas instituciones nos ha proporcionado el bienestar de que hoy, muy reconocidos, disfrutamos. Es también una contribución edilicia que nos correspondió aportar a la ciudad de Rosario en este populoso barrio de Tiro Suizo. Este Hogar

también será un vínculo indestructible de la confraternidad argentino - yugoslava, donde cultivaremos en nuestras actividades culturales y sociales el afecto recíproco. Y será finalmente, este EL HOGAR, en su verdadero sentido de palabra para todo YUGOSLAVO, residente o de paso por esta ciudad. Estará siempre a disposición de cuantos quieren sembrar bien, concordia y unión entre la colectividad yugoslava. En este recinto — que será un pedacito de la Patria añorada — cultivaremos nuestras costumbres, cantaremos nuestras canciones y todo cuanto nos pueda enlazar con la tierra donde viéramos luz primera.

Aunque no pretendo entrar a historiar sobre la existencia y vida de la Sociedad Yugoslava "TRIGLAV", me permitiré recordar unos cuantos hechos salientes de su trayectoria: Un núcleo de yugoslavos de Primorska, unos cuantos eslovenos en el año 1930 fundaron la Sociedad Eslovana "TRIGLAV". Tras de tantas luchas y dificultades, se ha logrado adquirir estos terrenos, precisamente el día 6 de Septiembre de 1938, cuando unos días después — 29 de Octubre de 1938 — se ha empezado la construcción de las instalaciones que se ven, y parcialmente bastaban a nuestras necesidades. Pero después de otro feliz acontecimiento dentro de nuestra colectividad, y que era: la unificación de todas las entidades yugoslavas de Rosario, acto abroado en la Asamblea del día 16 de Septiembre de 1945, estas instalaciones se

(Sigue en la pág. 11)

reuniéramos, socios, amigos y simpatizantes, pero todos verdaderos compañeros para reunirnos pronto bajo el techo del edificio soñado.

Y esto — hay hemos alcanzado. Alegría

TITO. Me refiro — compañeros — al camarada General-mayor Ljubomir Ilić, Ministro Plenipotenciario y Enviado Extraordinario, Jefe de la Misión Especial Yugoslava. Está él entre nosotros para magni-

Koordinacijski Odbor za pomoč Jugoslaviji

VABI NA

VELIKO PRIREDITEV

ki se bo vršila ob priliki

Tretje obletnice proglasitve Narodne Federativne Republike Jugoslavije

DNE 16. NOVEMBRA OB 21 URI V VELIKI DVORANI
"PRINCIPE JORGE", CARMIENTO 1230

S P O R E D

I. Del

- 1) Argentinska in jugoslovanska narodna himna, izvaja zbor in orkester pod vodstvom J. Samca.
- 2) Nagovor.
- 3) Deklamacija.
- 4) Skupen zbor slovenskih društev nastopa pod vodstvom V. Saksida, J. Krebelj in F. Trebše.

II. Del

VINKO VODOPIVEC:

KOVAČEV ŠTUDENT

Opera v treh dejanjih z uvodom, kateremu je pripravil besedelo Ivan Kacin, uglasbil pa H. Resch.

NASTOPAJO:

KOVAČ: Angel Hrovatin — bariton.
META, njegova žena, Zofka Sulić — sopran.
ŠTUDENT JANEZ, sin, Slavko Furlan — bariton.
MARIČKA, hči, E. Daneu — sopran.
ŽAN, pismonoša, Silvan Pečenko — tenor.
KVARTET: Furlan, Skok, Grilanc in Ličen.
ZBOR VAŠČANOV pod vodstvom MIROTA MERKUŽA.
Orkestracijo pripravil H. RESCH.

Po končanem sporedu prosta zabava s plesom

Uljudno vabi vse slovenske ozirima jugoslovanske izseljence
Prireditveni Odbor.

G. P. D. S.

VABI vse cenjene rojake in rojakinje na

PRVO POMLADANSKO PRIREDITEV

ki se bo vršila dne 17. NOVEMBRA, točno ob 6 uri pop. v društvenih prostorih, ulica SIMBRON 5148, s sledečim bogatim sporedom:

- 1) Mešan zbor pod vodstvom J. Krebelja.
- 2) Deklamacija izvaja O. Čotar.
- 3) Dr. Fr. Detela: Drama v treh dejanjih:

"BEGUNKA"

OSEBE:

DR. DOLJAK N. N.
ALBERT, nečak D. R. Živec
MIRA, njegova žena D. Brezavšek
NEŽA, posestnica M. Levpušek
IVAN, njen sin K. Kovačič
JOŽE, Alojz Pičulin
TONE, fanta R. Čebren
LUCIJA, begunka V. Pičulin
ROTIJA, M. Birlat
ANA, deklet O. Frančeskin
LENKA, njena rednica D. Gorjup
JEREB, gostilničar A. Ušaj

Več letoviščarjev, fantje in dekleta.

Po sporedu prosta zabava s plesom
Igra slovenski orkester "KARLITO"

DOKTOR KJUDER

El cruel destino arranca de entre nosotros una vida noble y fecunda. Una vida ejemplar, consagrada enteramente al cumplimiento de su deber para con su Patria, sus conciudadanos y sus amigos. Desaparece en los momentos cuando su actividad incansable iba rendir frutos de beneficio incalculable, lo cual causa un profundo dolor, que no es posible hallar palabras para expresarlo.

En los momentos decisivos, cuando nuestra Patria se hallaba empeñada en la más gigantesca lucha por su libertad y su existencia, el Dr. Kjuder siempre estuvo consagrado enteramente a su amado pueblo, con esa inquebrantable fe en la libertad y el triunfo final. En su noble corazón jamás penetró el odio venenoso entre hermanos, que envenenó muchas existencias. El tenía fe en el triunfo, y en la mejor concordia

sluge imaš, tovariš, ne samo za Slovenski Dom pač pa za vse naše izseljenstvo.

Kakor si vztrajal do konca kot član našega društva, tako si vztrajal do konca v svoji službi, ki je bila polna težav, ki so bile znane le tvojim bližnjim in tvojim ožjim prijateljem in znancem, dočim pa večina naših izseljencev ni niti iz daleč pojmovala kaj pomeni služba katero si Ti vršil v tako neprijetnih okoliščinah za našo domovino in kakšna odgovornost in kakšno breme je padlo na tvoja ramena.

Poleg vrline, ki se imenuje vztrajnost, te je krasila še druga, to je samozatajevanje. Nikoli se ni slišala iz tvojih ust besedica najmanjšega pritoževanja radi preobremenjenosti z delom v službi. Delal si in molčal in se tolažil, ko bo delo izvršeno bo lažje, a dela je bilo vedno več in pečitka vedno manj. Prilike v domovini in v svetu so prisilile, da se je vsak naš človek moral več in več žrtvovati za našo stvar, posebno pa

Krsto nescjo iz Slovenskega doma, katerega član je pokojnik bil.

Žaljni sprevod na njega zadnji poti na Čakarito

Zadnje slovo u grobnici "Slava" na Čakariti.

para el futuro trabajo de unión y progreso. Los que hemos tenido la dicha de conocerlo y tratarlo, y ahora experimentamos el profundo dolor de acompañarlo hasta su última morada, hemos admirado sus virtudes, que lo adornaban: su bondad, su inteligencia, su cultura, su patriotismo, su laboriosidad incansable y todo aquello que adorna a las almas nobles y serenas, cuya labor incansable contribuye al progreso general.

Dr. Kjuder: en el nombre del "Hogar Jugoeslavo" que Vd., en cooperación con otros distinguidos patriotas fundó para el bien futuro de nuestra colectividad, en esta nuestra Patria adoptiva, tengo el alto honor de despedir sus restos mortales con un fervoroso ¡Adiós! ¡Descansa en Paz de los justos y de los nobles que supieron cumplir con su deber!

¡Adiós!

14-10-1946.

GOVOR OB ODPRTEM GRÖBU, KI GA JE V IMENU "SLOVENSKEGA DOMA" IN PRIJATELJEV IN ZNANCEV IZREKEL NAŠ ROJAK STANISLAV BARETTO

"Dr. Viktor Kjuder, odbor in članstvo Slovenskega Doma, ob tej žalostni poslovitvi, ko odhajaš od nas kot tovariš, ki je do zadnjega izpolnil svojo dolžnost do svojega društva, do naše naselbine, in do svojega prepričanja, da mož se ne sme ukloniti pred težavami katere terja od nas ta neprestani boj, ki ga zemljani nazivamo življenje!

Ti, tovariš Viktor, od kraške Kjudrove korenike, si kot primorski Slovenec, hotel tudi tu v Argentini biti dosleden svojim značajnim in lepim vrlinam. Bil si vztrajen delavec ko se je naše društvo naš Slovenski Dom, trudil, da se tu v izseljenstvu dvigne naša slovenska kultura in velike za-

so to občutili naši javni in državni delavci, ki so morali podesetoriti svoje sile in dati vse svoje moči, da so bili kos težkim nalo-

gam, katere današnji časi zahtevajo v prid domovine!

Ti se nisi ustrašil!

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem sporočamo, da je 13. oktobra ob 15 uri, v starosti 42 let, po kratki boleznini nenadoma umrl, naš ljubljani soprog, oče, brat, svak in sorodnik

Dr. VIKTOR KJUDER

Odpravnik poslov Jugoslovanskega Poslaništva

Iz hiše žalosti v Floridi je bil prepeljan in postavljen na mrtvaški oder v Slovenskem Domu, kjer so mu člani društva, sorodniki, prijatelji, rojaki, izseljenska društva in diplomatska predstavništva izpričali spoštovanje s poklonitvijo vencev, cvetja in izrazom sožalja.

Pogreb se je vršil 14. oktobra na Čakariti, kjer je bil dragi pokojnik položen v grobnico jugoslovanskega društva "Slava". Maša za pokojnika se je vršila 20. oktobra na Paternalu.

Izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nam ob tej bridki izgubi stali ob strani v svojo tolažbo; vsem kateri so poklonili vence in cvetja ter spremili pokojnika na zadnji poti. Naša zahvala odboru in članstvu "Slovenskega Doma"; pevovodjem in pevcem, ki so zapeli žalostinke v kapeli, v grobnici in pri maši.

Naši Jugoslovanski Diplomatski Misiiji; vsem našim društvom in ustanovam, kakor tudi izseljenskemu duhovniku za opravljene cerkve obrede in derovalo mašo; vsem govornikom, ki so se od Njega poslovili pri odprtem grobu; vsem ki so nam telegrafično in pismenim potom javili njihovo sožalje, bodi na tem mestu izražena naša srčna zahvala.

Zalujoči ostali:

Marija Kjuder roj. Lipičar, soproga;
Ona Marija, Ivan Izidor, Marija Viktorija, otroci;
Karla Kjuder por. Škof, sestra;
Družine: Škof, (svak) in Van Olphen, sorodniki.

V Trstu žalujejo:

Mati Ivana, brat Ivan, sestre Ivana,
Marija, Valerija por Teršar, Šantina por. Volk.

Bucnos Aires, Oktober. 1946.

Ti si nisi branil dela!

Ti se nisi pritoževal!

Človeška pota so različna, človeška mišljenja raznovrstna, marsikatera stvar se zdi marsikomu svetla, jasna in enostavna, medtem ko v resnici ni tako! Na videz lepó ni lahkó, a v stvarnosti mučno in težavno!

Tako je bilo s tvojim položajem, dragi tovariš, Viktor, večkrat se mnenja članov enega društva ne strinjajo in vendar vemo, da vsadko misli in hoče le najboljše za celo društvo! Tako je tudi v življenju, ljudje so različnih pogledov na razne probleme, a mi vemo, da si Ti želel le najboljše našemu društvu, naši naselbini in naši domovini! Pri tem si celo pozabil na svoje zdravje, na svoje najdražje: na tvojo družino in tvoje otročičke. Mi vemo, da si to delal le zato ker si vse zaupal svojim močem, svojim zmožnostim in svoji poštenosti!

Pozabil si v svoji vzorni marljivosti, da tudi najkrepkejši značaji so vedno kateri imajo vedno uklenjenega slehernega človeka!

Poslavljam se v imenu "Slovenskega Doma" in vseh izseljencev, ki so znali ceniti tvoje delo v naši sredi in v slovo Ti s potrjim srcem kličem:

Lahka Ti naj bo argentinska zemljica!"

HOMENAJE POSTUMO

Buenos Aires, 14 de Octubre de 1946.

Nuestro pequeño mundo esloveno se ha visto conmovido ayer por la inesperada y dolorosa noticias del fallecimiento del Dr. Víctor Kjuder, con lo cual se nos arranca el puntal más firme, ya que él representaba la máxima inteligencia y la más amplia y sólida cultura de nuestros centros y de nuestros clubs.

"Slovenski Dóm" lo contó desde sus primeros días entre sus socios más activos, y podría decirse que la vida de uno se confunde con la obra del otro.

Era el Dr. Kjuder de una innata senci-

SLOVENSKI GLAS

Propietario: CONSEJO ESLOVENO

Director: JOSE NOVINC — Administrador: METOD KRALJ

PODUPRAVE SLOVENSKEGA GLASA

Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev v V. Devoto: Simbrón 5148. U. T. 64-1509.
"Ivan Cankar": Ramallo 4962 — Saavedra.
Ljudski Odr: Coronel Ramón Lista 5158. U. T. 50-5502.
Jugoslovansko Društvo Samopomoc Slovencev: Centenera 2249. U. T. 61-1701.
Slovenski Dom: San Blas 1951. U. T. 59-3667.
Udruženje Svob. Jugoslavija, Slovenski odsek: Cnel. R. Lista 5158. U. T. 50-5502.

ZASTOPNIKI:

Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.
Za Rosario in okolico: Štefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.
Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.
Za Florido in okolico: Gregor Ivan — Lavalle 3297, Florida, F. C. del R.
Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada.
Za Villa Lugano: José Brišček — Beron de Astrada 6488.
Za Caballito: Marija Klarič — José Bonifacio 663, Buenos Aires.
Za Caseros in Tropezón: Iván Hrovat — Lisandro Medina 1386.
Za Montevideo: Juan Ogrizek — Rectificación Laraña 2235.
Na Paternalu: Matevž Šimčič — Warnes 2101, Buenos Aires.

Buenos Aires, 30 de Octubre de 1946

No 4

Slab vzgled nam dajejo

Kritizirati cerkvene voditelje ni lahko posebno tistemu, ki je študiral višje šole na Matajurski planini. Kljub temu upam, da mi niti Bog ne more zameriti, ako povem moje mnenje oziroma kar sem sam doživel.

Zadnje čase čitamo po vseh časopisih, posebno pa katoliških, da v Jugoslaviji vlada najhujši teror, da je na vladi kupica banditov s Titom na čelu, ki da je bil svoj čas v "di Giovannijski bandi" v Argentini. Take in podobne žalitve smo že parkrat preje slišali in čitali od strani tukajšnjih katoliških krogov, sedaj ob priliki procesa in sodbe škofa stepinaca, pa je iz argentinskih katoliških krogov izbruhnili naravnost fanatični strup in laž na jugoslovansko vlado in hkratu seveda na ves narod, kajti Tito in njegova vlada so bili od ljudstva izvoljeni, tudi od katoliška ljudstva v Jugoslaviji.

Jaz nisem bil pri procesu, a kot sem čital se sodba ni vršila v Trnovskem gozdu, marveč v Zagrebu, kjer so imeli vstop kdorkoli je hotel in je bil tudi papežev poseben odposlanec navzoč. Pri procesu so bile navzoče obojestranske priče in je bila sodba pravična. Pri tem se spominjam Matija Gubca, svoječasnega voditelja hrvatskih seljakov proti takratni avstrijski tiraniji, ki so ga avstrijski oblastniki, kot smo čitali tudi v šolskih knjigah, dali kronati

s žarečo krono in mu dali v roko žarečo žezlo, kar je takratna visoka duhovščina popolnoma odobraval in prav tako kot sedaj Stepinac in Rožman, držala s tlačitelji ljudstva. Zgodovina se je ponovila a tokrat je zmaga Stara pravda. Borbo Matija Gubca je dovršil maršal Tito. In če bi se bil socialni preobrat ponesrečil, kot se je bil za časa Matija Gubca, bi ga bili Tita današnji reakcionarci kot takratni Gubca, spekli kot huhobca in nevernika na ražnju.

Skromen človek, kot smo Slovenci, bi še nekako potrpeč, če bi samo časopisje o tem pisalo in na razne načine, kakršno stališče pač zastopajo posamezni listi, pretvarjali resnico. A ono nedeljo so po vseh verkvah raz prižnec govorili ter imenovali nas Jugoslovane barbare in podobno. Ena najbolj zavednih in vernih slovenskih družin naše nasebine, ki je morala raz prižnec poslušati to žalitev našega naroda, je rekla, da ne ve, če bi še kdaj šla v cerkev ali ne. Molila sem in prosila Boga, je rekla žena, da bi Bog takim ki tako govorijo o našem narodu razvestil pamet.

Kot smo čitali v listih so protestne izjave proti obsodbi škofa Stepinaca poslali papežu škofije in druge cerkvene organizacije iz raznih delov sveta. Vatikansko glasilo "Osservatore Romano" pravi k temu, da je s tem dokazano, da je katoli-

llez, de un espíritu elevado y selecto, y en nuestro medio nunca marcó diferencias, pues con el sólo hecho de ser yugoeslavos, a todos nos elevaba al grado de llamarnos amigos. Sus inquietudes artísticas hicieron historia en el actual Slovenski Dom; su talento nos proporcionó en memorables fechas varias obras teatrales bajo su dirección que dieron a nuestro club una fama merecida de contar con las mejores representaciones eslovenas de ese género en la Argentina. Todo esto, realizado desde el anonimato, pues el cargo oficial que ejercía en la legación Yugoelava lo inhibía de hacer pública su participación, por razones éticas.

Pero el alma de un hombre no puede separarse de su actividad pública y nadie puede reprocharle que sirviendo por un lado los altos intereses de nuestra amada patria, se dedicase por el otro al cultivo de su arte y de su legua, cuyo estudio y perfeccionamiento impulsó de este modo desde la escena, con una humildad de maestro, pero con la jerarquía del verdadero artista.

Puede observarse a lo largo de su carrera esta dualidad de su carácter, del hombre público y del artista anónimo, pero siempre de un fondo esencialmente patriótico, pues por sobre todo fué un auténtico esloveno.

Se puede decir que el Dr. Kjuder no sentía el mareo de su investidura, pues lo consideraba su trabajo y un deber: el deber de servir a la patria que está por encima de todo.

Fué en su hogar, un padre amante, de gustos sobrios; un idealista y un soñador.

Así le conocimos y así le perdemos. Surgió de la nada, y tras la tenaz lucha que lo convirtió en una personalidad del medio yugoeslavo, ha vuelto a descender a la nada, si bien su recuerdo perdurará constantemente entre nosotros como un ejemplo y una devoción.

Es por esto, que hoy Slovenski Dom está de luto, y nuestros corazones están de duelo!

Silvia Nanut.

VESTI IZ DOMOVINE

TURNIJA LJUBLJANSKE OPERE PO PRIMORSKEM

Z geslom "Umetnost med ljudstvo" je odšla na turnejo po zoni B skupina članov ljubljanske opere, ki jo sestavljajo solisti, operni moški zbor in baletne skupine.

Po krajuh zone B je imela skupina ljubljanske opere doslej 11 uspešnih nastopov: dva v Idriji, Vojskem, Cerknem, Tolminu, Čepovanu, Kalu, Grgarju, Lokvah, Šempasu in Ajdovščini. V vseh obiskanih krajih so imeli umetniki ljubljanske opere s prosvetnimi delavci daljše razgovore in posvetovanja o kulturno-prosvetnem delu.

V Vojskem, 1090 m visoko ležeči vasi, se je prireditel vršila na prostem. Na prireditel so prišli ljudje tudi iz oddaljenih va-

čanstvo vsega sveta združeno ne glede na narodnost in politiko. Sedaj pa bi jaz kot skromen in ponižen človek z matajurskih planin prašal te posvečene in učene gospode, kje pa so bili takrat, ko je Mussolini preganjal slovensko duhovščino na Primorskem in ne samo nižjo duhovščino, marveč tudi naše škofo kot ste bila pokojni Sedej v Gorici in Fogar v Trstu? Zakaj niso tudi takrat dvignili glasu?

Naj omenim samo nekaj slučajev tega preganjanja na kobariškem, katerim sem bil sam priča. Kaplan Sekula v Logu je moral na povelje fašistov hitro zapustiti svoje mesto in bežati čez mejo; rajni kaplan Ferjančič v Kruhu je moral več noči spat v senikih, da si je rešil življenje in je potem zbežal čez mejo. V Drežnici so žagali župnišče in če bi se ne bilo posrečilo zbežati gospodu Kalinu, bi bil zgorel s župniščem vred. Kobariški kaplan, Ignac Nadrah, je bil zaprt v tolminskih zaporih, kjer so prav grdo ravnali z njim, potem se mu je bilo posrečilo zbežati čez mejo s kolesom in v civilni obleki ter pustil v Kobariču vse njegovo skromno imetje, katero je potem poslal za njim pisec tega članka. Rajni Ivan Koršič, dekan kobariški, doma iz Solkana, je bil z menoj pred sodiščem; branil je pač čisto katoliško vero in ni hotel da bi pri procesiji igrali "Giovinezza". Pozneje bi ga bili fašisti gotovo umorili, da ga ni moj stric skrivaj odpeljal kot živinč v zaprtem zaboju iz župnišča in se mu je tako posrečilo pobegniti na Matajur, kjer je več časa živel med pastirji. Vsi ti omenjeni gospodje niso imeli drugega "greha" na sebi kot da so bili zavedni Slovenci in dobri katoliški duhovniki. Znano je fašistično preganjanje goriškega nadškofa Sedeja in vzrok odpoglica tržaškega škofa Fogarja.

Takšnih in še slabših slučajev, kot sem jih ravnokar navadel, je bilo na Primorskem na stotine. Zato naj tisti gospodje, ki jim je tako na srečo usoda jugoslovanske duhovščine pod sedanjim ljudskim režimom, povedo, zakaj so takrat molčali! Molčali so tudi tedaj, ko so bili mnogi preganjanci naše poštene duhovščine celo odlikovani.

Spominjam se leta 1915, ko je prišla na kobariško vojska 2000 letnega kulturnega naroda in so tedaj v marikateri cerkvi "molile" laške mule, medtem ko ni ničesar znanega, da bi Titova "banda" osvobodilne Fronte skrunila posvečene hiše božje.

Zato, dragi čitatelji, premislite in sodite sami in recite, če ni res, da nam slab zgled dajejo.

F. Kurinčič.

si, samo da bi lahko slišali slovensko pesem.

V Idriji so člani opere priredili en nastop samo za idrijske rudarje. Prireditel je bila pred vhom v rudnik prav ob menjavi šihov. Rudarji so izrekli slovenskim umetnikom priznanje in izrazili iskreno željo, da bi videli slovensko opero v celoti.

V Cerknem je bil prosvetni večer v obnovljeni in povečani dvorani Prosvetnega doma. Program je obsegal slovenske narodne in umetne pesmi, pesmi iz narodno osvobodilne borbe, baletne plesne in drugo dejanje Smetanove opere "Prodana nevesta". Občinstvo je spremljalo vse točke z velikim navdušenjem in je ob odhodu članov opere izrazilo vročo željo, da bi jih naši umetniki zopet čimprej obiskali.

Ko je privozil avto s člani ljubljanske opere na Titov trg v Tolmin, jih je že čakala velika množica ljudi, jih obstopila, obsula s cvetjem in jim zaprla pot prej. Sprejema so se razen prebivalstva udeležile vse množične organizacije, ki so umetniško skupino sprejele s pozdravnimi nagovori. Sprejem se je razvil v prirčno manifestacijo, ki je ponovno potrdila tesno povezanost naših delovnih množic z umetniki.

Čepovanu je ljudstvo zlasti presenečilo balet, ki ga mnogo ljudi doslej sploh še ni videlo.

Nadvse lep sprejem in gostoljubnost pa je doživela operna skupina v vasi Kal. Kot so prebivalci te vasi predvsem kmetje, ki imajo prav v tem času največ dela, so sklenili, da bodo ves teden pred prihodom opere delali dnevno po eno do dve uri več, samo da bodo lahko na dan prihoda in gostovanja opere prosti. Umetnike so sprejeli preprostimi, toda prirčnimi govori, ki so v njih izrazili željo, da hočejo sodelovati in se dejstvovati na kulturnem področju le Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

V Grgarju je pozdravil člane ljubljanske opere dvanajstleten pionir, ki se jim je zahvalil za obisk. Večerne predstave so se udeležili vsi prebivalci Grgarja, prišli pa so tudi ljudje iz bolj oddaljenih vasi. Vse je zlasti prevzela "Pesem o Volgi", ki jo je zapela Vilma Bukovčeva. Ob odhodu je ljudstvo spremilo umetnike do konca vasi in jih prosilo, naj jih še obiščejo.

Umetniki opernega gledališča so obiskali tudi I. mladinsko delovno brigado "Ivan Gradnika", ki obnavlja partizanski vasi Lokve in Čepovan: Mladinci-udarniki so se tega obiska silno razveselili in se zahvalili članom ljubljanske opere z iskrenimi pozdravi: "Vse za Jugoslavijo!"

V Šempasu so prisostvovali predstavi številni kmetje, ki so se izrazili, da so ti res pravi ljudski umetniki.

V Ajdovščini je predstavi prisostvoval okrog 3000 ljudi. Večino točk so morali igralci ponoviti. Med predstavo jim je prebivalstvo Ajdovščine poklonilo več šopkov.

S temi uspešnimi nastopi umetniške skupine ljubljanske opere med delovnim ljudstvom Primorske so se slovenski operi odprle nove izredno važne perspektive dela: popeljati slovensko in slovansko operno umetnost med delovno ljudstvo ter dvigniti delovne množice iz kulturne zaostalosti.

TRGOVINA JESTVIN
"PRI ČERNICU"
Viktor Černic
CORONEL RAMON LISTA 5650
U. T. 64-1509

PRVO SLOVANSKO POGREBNO
PODJETJE
Peter Sanchuk
Av. San Martín 5468-. U. T. 50-8539

URŠIČ FRANC
STAVBENO PODJETJE
Hormigón Armado
MERCEDES 1764
U. T. 69-1567

DR. METOD MIKUŽ

ZAKAJ NAROD SODI SVOJEGA ŠKOFA?

"Z božjo pomočjo hočem — in moram — vztrajati na tem mestu, kamor me je Bog postavil. In do zadnjega bom isto učil in opominjal. Naj pride tudi to, kar mi grozi, naj me na kose raztrga ali pa, kar komunistke želijo, da me na Kongresnem trgu živega zažgo..." tako je danes ubegli ljubljanski škof Gregorij Rožman obljubljal na Miklavževu nedeljo leta 1943 v svoji stolnici, se junačil, da se ne boji nobene smrti, kajti, kot pravi sam: "Bogu sem se dal na razpolago, rad žrtvujem sebe in svoje življenje za narod". No, ne eno ne drugo se ni izpolnilo. Rožman, zavedajoč se svojega napačnega "učenja", zavedajoč se svojega veleizdajalskega početja, je sramotno zbežal, se s tem torej ni držal niti najenostavnejše zapovedi, naj pastir svoje črede ne zapušta in — jasno, je to ni dal tudi svojega življenja "za narod".

Gotovo se še danes dobe "verniki", ki mislijo, da bo te dni, ko bo narod sodil svojega nekdanjega škofa, verjetno, verjetno treščilo iz jasnega, ali da se bo odprla zemlja in se prikazal sam bogasvaruj in kaj podobnega. Nobenih izrednih prikazni ne bo, pač se bo po redni snodi poti odkrilo, kar se odkriti mora: vse velike prevare, zlorabe oblasti, zapeljevanje, zločini, krivice in globoka veleizdaja nedolžnih narodnih "voditeljev". Pri škofu Rožmanu, tem izrazitem predstavniku klerikalizma, katerega je za škofa naredila bivša klerikalna stranka, organizacija Orlov, volja Tomea, Ehrlicha in Natlačena, se bo pa še posebej izkazalo jasno to, kar pravi sv. pismo: "Kdor ne pride v ovčji hlev skozi vrata, ampak pridele drugod, ta je tat in ropar". (Janez, 10, 1 sv.) Lastnost vsakega tatu pa je, da obenem z lažjo, ki ga nujno spremlja — kdor krade, laže — dela na skrivaj, se pretvarja, hlina, igra in skuša spraviti človeka, ki išče tatu, na stranpot in nato sebe pokaže drugega in to povsem nedolžnega, lastnost roparja pa je nasilje, krivica in vse njene nepregledne posledice. Točno tako kot tat in ropar, o katerem govori sv. pismo — je ravnal tudi ubegli ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

1. Na obisku pri Grazioliju dne 20. aprila 1941 je poudaril "hvaležnost duhovščine in vernikov, da je vojaštvo mirno zasedlo pokrajino, ohranilo red in pustilo svobodo zlasti v verskem oziru." Pripravljen sam na takojšnje sodelovanje z okupatorjem in k temu zapeljujoč svoje podrejene, piše: "Glede sodelovanja Cerkve z novo oblastjo, fašistično Italijo, je za nas katoličane merodajna božja beseda: 'Vsak človek bodi višjim oblastem pokoren; ni je namreč oblasti razen od Boga in te, ki s od Boga postavljene'. (Rim. 13, 1). S tega stališča priznavamo oblast, ki je nad nami, mi bomo po svoji vesti radi sodelovali v častno in večno korist ljudstva. 'In dalje: 'Hvaležni smo Bogu, da je Voditelju Velike Italije navdihnil misli velikodušne pravičnosti in uvidevne modrosti, s katero je Nj. Vel. Kralju in Cesarju predlagal ustanovitev Ljubljanske pokrajine. Iskreno hvaležni... da je ostalo jedro slovenskega naroda svobodno v veri in jeziku'. (Glej Škof. list, 31.8.1941).

Sto in stokrat že rabljen, izrabljen in zlorabljen stavek, da je vsaka oblast od Boga, je škof hitro prenesel od kralja Petra na fašistično Italijo, (današnji cerkveni poglavarji so bolj trdoglavi in negibčni in ljudski oblasti zlepa ne pripisujejo nobene božjega izvora). Dalje si uzurpira nekako pooblastilo in obljublja sodelovanje s fašistično Italijo "v častno in večno korist ljudstva". Vsakemu so znane številke pobitih, umrlih internirancev in požganih domov, ki pač niso mogle biti v nobeno, ne v častno, ne v večno korist ljudstva. Ne samo protinarodno, temveč tudi protiversko in nekrščansko pa zvane škofove besede, da smo hvaležni Bogu, ki je Mussoliniju "navdihnil misli velikodušne pravičnosti in uvidevne modrosti". Iz te nečloveške in tudi nekatoliške trditve moremo po vsej pravici narediti sledeči, po Rožmanovi "teologiji" pravilni zaključek: Vse kar je pač naredil Mussolini, je bilo "od Boga navdihneno". Lep nauk, ki naj bi bil po škofovem usiljevanju celo Kristusov in cerkven! Bog vendar ni ukazoval in navdihoval Mussolinija, ne okupirati Slovenije, ne ustanoviti Ljubljanske pokrajine, ne streljati slovenskih talcev itd. Če pa je — po Rožmanovem je — kaj sledi iz tega, o najvišji slovenski dušni pastir?

Na različna opozorila, da se je s tem svojim pisanjem zaletel in da tudi ni učil pravičnega nauka, je skozi molčal do praznika Kristusa Kralja leta 1941, kjer je ponovno izbruhnil in pri pridigi enostransko obsodil likvidacije narodnih izdajalcev, ki da so umori — "umor ostane umor" — delo brezvestnih, nepoklicanih in samozvanih sodnikov.

Res je, da za temi besedami stoji tudi Ehrlich s svojim stražarskim in italijanskim štabom in prav tako tudi Natlačen, a po drugi strani je tudi res, da je imel Rožman v tem času vso priliko spoznati, kaj je Osvobodilna fronta, kaj hoče, kdo jo sestavlja itd. Po tej svoji pridigi "uradno" dolgo časa molči in znova pregovori na grobu likvidiranega izdajalca Kiklja (glej "Slov. dom" 23. III. 1942 štev. 65), kjer pravi: "Zahvaljen bodi Bog za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati katoliški akciji, ker si nam s tem dal poročilo blagoslovljenega uspeha". Po njegovih besedah je bil Kikelj "krivično obsojen, kruto umorjen, osramočen in še po smrti klevetan" in slednjič pravi, da naj "mučeniška kri ubitega apostola KA vzbuja vedno številnejše in vnetejše vrste mladih apostolov... ki bodo pripravljeni na vse žrtve". Da je bila laž in komedija menda še bolj smešna, so za tem govorom zapeli ob grobu Te Deum. V poslanici z dne 22. III, istega leta obsodi zločine bratomorstva in pravi, da "sodniki, ki o teh umorih sklepajo, so samozvanci, krivični, zato so njihovi sklepi 'zločinski'. Dalje obsodi "tajno družbo", ki se zakriva pod varljivo ime "osvobodilne fronte" in ki je po vzročiteljica zločinov. Za delovanjem Osvobodilne fronte se skrivajo brezbojni cilji, ki so narodu v "časni in večni pogin".

V "časno in večno korist ljudstva" je po Rožmanovem nauku samo sodelovanje z

okupatorjem in ne z OF. Iz obeh zboraj omenjenih izjav pa moramo izvesti še več klerikalna reakcija, ki se je udinjala okupatorju, je že v tej dobi mislila na dejanski odpor proti OF. Previdno je zbirala svojo gardo med nazadnjaškimi, od nje materialno in moralno popolnoma odvisnimi akademiki, zlasti med člani KA. Ker je OF pravilno izpredela, od kod ji za enkrat preti ne sicer večja nevarnost, pač pa možnost prelivanja slovenske krvi — na vsak način so klerikalci hoteli izvesti državljansko vojno — je to poskušala preprečiti z likvidacijami vodilnih akademikov — priganjačev in organizatorjev. Da bi pa narod nikakor ne spoznal in uvidel, da padajo ti akademiki kot žrtve klerikalnih voditeljev in da bi se narod zaradi tega ogorčeno ne odvrnil njih, proglasi Rožman hinavsko in zvijačno te žrtve za "mučence KA" in obenem jasno in razumljivo nakaže in napove pot realciionarnega odpora: "naj mučeniška smrt vnetega apostola KA vzbuja vedno številnejše in vnetejše vrste mladih apostolov... ki bodo pripravljeni na vse žrtve". Da bi odvrnil vsak sum, kdo je dejanski krivec zapeljanega slovenskega naroda in kdo da sodeluje z okupatorjem, pokaže hinavsko in zločinsko ne nase, Ehrlicha ali Natlačena, temveč na OF, "ki je povzročiteljica teh zločinov."

V dobi prvega slovenskega svobodnega ozemlja Rožman ne spregovori besede. Videč uspeh svojih besedi na Kikljevem grobu, prve pojave bele garde ob času velike julijske ofenzive na osvobojeno ozemlje in ko sliši vsestransko kritiko svojega početja, znova zakoleba. Molči in zbira nove dokaze za prepričanje ljudstva in za pravilnost svojega sodelovanja z okupatorjem. Ne zadovoljuje se več s starimi dokazi in predvsem, da je vsaka oblast od Boga, tudi mu je bilo premalo, da zasleduje OF brezbožne cilje. aZto skuje pod vplivom dveh, zanj osebno strašnih dejanj — kot smo že videli, je Rožman boječ človek, čeprav govori, da ni — likvidacija Ehrlicha in Natlačena in pod vplivom obiska pri papežu o binkošti leta 1942 nekaj novega: OF je v tej svoji osnovi, ciljih in sredstvih sad brezbožnega komunizma in zato on ne kot škof, ne kot pošten Slovenec in nihče od katoliških Slovencev z njo ne more "v ničemer sodelovati". Pač pa z okupatorjem.

Ob Natlačenovem grobu že pravi: "Narod zavrne, odkloni od sebe brezboštvo... nobenega sodelovanja, nobene zveze z brezboštvom in tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor". "Od Boga navdihneno velikodušno pravičnost in uvidevno modrost" fašističnih lopovov, ki so pobijali naše talce, gonili ljudi v koncentracijske taborišča, požigali naše vasi, ropali naše imetje in za Natlačenega pobili 24 talcev pred njegovo hišo, hinavsko in zločinsko opravičuje: "Ostane živ — narod moj, ne ubijaj samega sebe in ne izizivaj ukrepov, ki te morejo zavesti v tvoji življenski sili." In slednjič, nedvoumno in jasno pozove na oborožen odpor proti OF in partizanom: "Združite se vsi, ki verujete v Boga, ter sebi in potomcem želite življenje... združite se in preprečite, da tisti, ki so z vami sicer iste

krvi, a s tujo blodno-miselnostjo zaslepljeni, ne bodo mogli več pokončavati najboljših in najplemenitejših bratov in sestra, ki bi bili najbolj sposobni graditi pravičnejšo bodočnost". Nato gre še dalje in ta svoj zločinski in veleizdajalski oklic priporoča Natlačenu: "Izprosi pri Bogu vsemu narodu pravo spoznanje in požrtvovalnost v delu za pravo rešitev!" ("Slov. dom" 17.X. 1942 štev. 237 in urednikovi komentarji!)

Ne more biti torej nobenega dvoma, kdo je pozival "katoličane" na oboroženi odpor proti OF in partizanom. Ne samo, da je s tem zagrešil Rožman grobo veleizdajo, enako in v neki vrsti, zaradi zlorabe verskih čustev, še večjo kot n. pr. Rupnik, temveč je obenem storil tudi nepopravljivo napako potvarjanja verskega nauka samega (kdaj je še Kristus ščuval ljudi ali jim svetoval bratomorno vojno?), na katerega se tolikokrat sklicuje in zatrjuje, da ima za označevanje ukaz od Boga: "Pojdi in uči... kako apostoli... V to me sili ljubezen do vas in do vsega naroda. In ta ljubezen, ki ima korenine v božji ljubezni, me sili, da dolžnost učenja vršim tudi tedaj, če bi mogel še toliko trpeti". (Govor na Miklavževu nedeljo 1943.) Lepa ljubezen je pač to, ljubezen zapeljevanja, ščuvanja, laži, licemerskih klevet in namerne nepoučenosti o resnici. In ta Rožmanova ljubezen naj bi imela korenine celo v hožji ljubezni. Zopet more in mora katoličan ob tem priti do resnega vprašanja: Če je pa tako, kje je potem in kakšen je prav za prav še Bog?

Na praznik Kristusa-Kralja 1. 1942 pridiguje v stolnici in pravi: "Naš največji sovražnik je brezboštvo, ki se je prvič v zgodovini pokazalo tudi v našem narodu. Strup iz tujine, vtihotapljen med nas po zapeljanih sinovih našega naroda, ki zaradi tega resnično zasluži naziv izdajalec". ("Slov. dom", 26.X.1942, št. 244). Znova torej Rožman kaže na izdajalca — Osvobodilno fronto. V pastirskem pismu po 30. X istega leta piše: "Zgodovina je priča, da morda še nikdar dosled člani našega naroda niso v tolikem številu tako vnebovpijoče grešili in Boga žalili, kakor prav v teh mesecih, ki smo jih z grozo preživeli in jih še preživljamo. Sami, dragi verniki ste mnogokje izkusili, kako trda in nečloveška je vlada brezbožnega komunizma (OF). Z naše zemlje vpijajo grehi do neba po maščevanju (ti grehi so po Rožmanovem: brezboštvo in sovraštvo do vsega, kar je božjega), ta dva greha pa spremljajo: umori, ropi, tatvine, lažnivo ovadustvo iz maščevalnosti, obrekovanje in klevete". (Škof. list 30. X. 1942, str. 43-46).

Plaz, ki se je torej zavestno utrgal v Rožmanovi glavi, da je OF ena sama organizacija samega brezboštva, družba Bogu sovražnih ljudi in ustanovljena samo zato, da strmoglavi Boga in pobije duhovnike, da je OF kriva vseh umorov, ropov, tatvin itd., drvi dalje in se noče več ustaviti. Bela garda opravlja svoje zločinske posle in pošteni slovenski narod obdaja škofova in belogardistična početja, klic iz Ljubljane in iz partizanskih brigad, da naj se vse, kar je resnično slovenskega in poštenega, združi v borbi proti okupatorju in doma-

Kadar pošiljate zavoje v domovino

in bi želeli poslati obuvalo za moške, ženske in otroke, obrnite se do naše domače tvrdke čevljev, ki ima nalašč v ta namen urezane čevlje in jih je treba doma v Evropi samo sešiti po meri. Obrnite se pismeno ali telefonično do:

Bratov KEBER

CENTENERA 1140

U. T. 60-0176

BUENOS AIRES

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

ODŠKODNINE — ODSLOVITVE — NEZGODE — DEDŠČINE
IN VSE SODNIJSKE TRAMITACIJE

Uradne ure: od 18 do 20

DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8° - Escritorio 823
Nasproti Obelisku

Buenos Aires
U. T. 35-6243 y 35-2916

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

INSTITUTO DENTAL MODELO de Especialidades

Director: Dr. M. MUCHNIK

SANTA FE 3511

U. T. 71-5692

GOVORI SE SLOVENSKO CENE ZMERNE

čim izdajalcem, je vedno močnejši. Rožman, ki mu je znova dana in ponujana prilika, da lahko spregleda in popravi, kar se še poproviti da, predvsem pa, naj preneha s hujškanjem in naj ne goni lahkovernih in zapeljanih ljudi v gotovo in neizbežno smrt, se za to ne zmeni ali pa daje odgovore dvomljive vrednosti. Toda, podkrepjen v svoji napačni miselnosti od papeža samega, začne varati lahkovernne ljudi z novo prevaro, da naj se namreč začne zbirati gradivo o svetih mučencih (to je pravično likvidiranih narodnih izdajalcih in škodljivcih). Takole piše: "V tem letu (1942) je bilo umorjenih večje število duhovnikov in laikov, ki so bili znani kot dobri verniki in vdani sv. Cerkvi. Pri mnogih, se zdi, bi se moglo dokazati pravo mučeništvo. Sv. oče mi je nasvetoval, naj se takoj začno zbirati dokazi". Kot vzrok mučeništva navaja škof primer, "če je bil duhovnik umorjen iz sovraštva do duhovnika sploh, ker so duhovniki nasprotniki komunizma... čeprav bi morilci navajali druge vzroke, saj so preganjali Cerkve to delali od vsega početka. Točno zapisati in takoj na škofijski ordinariat sporočiti vsa eventualna uslišanja in čudeže po priprošnji katerega teh "mučencev". Vzemite, gospodje duhovniki, to zadevo za važno in svetlo dolžnost v teh časih velike hudobije in velike svetosti!" (Škofijski list 31. XII. 1942., št. 73 Sl.).

No, kot je znano prav vsakemu od poštenih Slovencev, k tem "mučencem" ni nihče molil in na "priprošnjo" teh izdajalcev, vernih služabnikov fašizma in pridaničev, Bog do danes in za čas Rožmanovega škofovanja ni storil nobenega čudeža. Tako ni hotel potrditi ne Rožmanovih ne papeževih stremljenj (sijajno bi res bilo, da bi se jim udinjal še Bog in bi n. pr. na Ehrlichovem ali Natlačenovem grobu začel delati čudeže) in ni hotel dodati narodnim izdajalcem svetniškega in mučeniškega sijaja. Kot je ta poizkus prav za prav v vsem svojem bistvu nekaj silno smešnega, pa je po drugi strani tudi silno žalosten pojav. Lahkoverni, v klerofašistične duhovnike in škofa zaupajoči in verujoči ljudje, so bili v svojem belogardističnem početju s tem še bolj potrjeni, saj gre vendar za obrambo vere in plačilo za to se jim ponuja sama mučeniška krona, torej skoraj čast oltarja. Od tod je tudi jasna ona belogardistična zagrizenost bodisi v borbah, bodisi v izjavah pred ljudskimi sodišči, kjer so povsem iz najglobljega prepričanja izjavljali, da se pobojev in umorov ne kesajo in da hrepenje in komaj čakajo mučeniške krone. Danes bi se ob vsej tej grozni zmešnjavi človek res da najraje smejal, takrat pa je bila taka prostaška, fašistična zloraba verskih čustev lahkovernega slovenskega človeka nevarna zadeva, saj je ljudi naravnost silila v bratomorno klanje, ki pe ga OF ni nikdar hotela. Kdo torej? Odgovor pač ni težak.

O "mučeniških" govori tudi v postnem pastirskem pismu za 1. 1943, kjer pravi: "Palme mučeništva so zrasle tudi na naših

tleh, naša domača zemlja je orošena z mučeniško krvjo naših bratov in sestra, ki ste jih poznati, znajmi delali, njimi v cerkev hodili, z njimi živeli. Morali so dati življenje, ker so odklanjali, česar po svoji vesti in po svojem verskem prepričanju niso mogli in niso smeli storiti. Zvesti in stanoviti so bili v veri in zato so morali pasti... Ni pa nobenega dvoma, da smo v teh pravih mučencih dobili vzvišene vzornike in prekrasne zgledne mučeništva". Dne 30. XI. 1943 je izdal posebno pastirsko pismo, kjer obsoja "brezverski komunizem", misli pa s tem, kar je iz vsega pisma jasno razvidno, OF samo. V tem pismu, ki naj bi kot pastirsko pismo bilo pisano ex professo in ex cathedra, sam pravi: "Moja sveta dolžnost je, da vam kot škof in nadpastir vaših duš spregovorim o brezbožnem komunizmu... da vas pred njim in njegovimi zvijačami svarim." Piše v glavnem sledeče: "Koliko sijajnih mož in fantov je bilo pobitih, koliko slovenske krvi prelite, koliko nepopravljive škode je bilo narodu narejene. Kdo nosi krivdo za to? Brezbožni komunizem (OF), ki je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevarejal in se pod krinko osvobodilne fronte in narodno osvobodilne vojske skuša polastiti oblasti, da bi do konca dovršil svojo krvavo revolucijo in družbo po brezbožnih načelih uredil. On je glavni krivec vsega gorja, ali sam naravnost, ali pa ga je ponovno izzval." (Rožman ponovno nesramno podtika vsa grozodejstva okupatorja Osvobodilni fronti, ki da je "neposredni krivec" okupatorjevih pobojev, požigov itd. Bedni hlapec še bolj bednega fašizma, bedna karikatura katoliškega škofa, ki zliža vso gnojnico na OF, edinega resničnega in poštenega borca, vseh okupatorjevih grozodejstev pa se ne upa obsoditi niti z eno besedo. Je to moralnost, in sicer katoliška moralnost katoliškega škofa?) Dalje pravi, da "naša borba (proti OF) je verska zadeva, kajti, da komunizem (OF) more doseči svoj cilj, rabi vsa sredstva: laž, rop, umor, nečloveško strahovanje in nasilje, zato je prva dolžnost vsakega katoličana, ki še hoče biti član cerkve ta, da se odločno postavi zoper komunizem". In nadaljuje: "Bog in njegova Cerkva pričakuje (to borbo) od KA, Marijine družbe, Tretjega reda in podobnih organizacij".

S tem Rožman kot "škof-učitelj" v glavnem konča in v poznejših izjavah ni pove v bistvu nič več novega, temveč staro, da je OF komunistična (vedno bolj izpušča pridevnik "brezbožni"), borba proti komunizmu je verska zadeva (hoče od sebe odvaliti očitek, da se ne vtika v politiko) in ponovno poziva na borbo proti OF in partizanom.

2. Rožman je oblast, "ki je od zgoraj", od Duceja gladko in brez pretresov prenesel na Hitlerja in belo gardo je nagnal k domobrancem. Ostal je torej zvest samemu sebi, in zato, ker mu je pač tako najboljše kazalo. (Pomislimo na naravnost neverjeten paradoks: isti Hitler, ki mu je preganjala duhovščino in zaprl skoraj vse cerkve po Gorenjskem itd., postane sedaj njegov

gospod in mu ne samo verno služi, temveč z njim tudi sodeluje pri uničevanju slovenskih življenj, prim. njegovo asistenco pri domobranski zapisi.)

Ob obletnici Natlačenove smrti je ponovno spregovoril, da "bo narod izkrivavel... ostali bodo le še narodni krvniki... narod je na tem, da pogine". Ponovno poziva na odpor: "Spoznajte vsi, prav vsi... pot načelnega in vztrajnega odpora proti brezbožnemu komunizmu, ki je največji škodljivec, kar jih je kdaj slovenski narod napadlo." ("Slovenec", 16. XI. 1943). Na Miklavževo nedeljo leta 1943 pridiga: "Do zadnjega bom trdil in učil, da je brezbožni komunizem (OF) največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod." ("Slovenec", 15. XII. 1943, št. 284). Ob drugi obletnici Natlačenove smrti pravi: "Brezbožni komunizem je največje zlo, ki preti materialni in duhovni kulturi našega naroda, in nato pohvali padle domobrancelje in druge izdajalce: "Vsi borci proti komunizmu so umrli v izvrševanju dolžnosti, ki so jih imeli po sodbi lastne vesti za svete in Bogu všečne." (Rožman se tu prvokrat previdno pere in čeprav je ves čas ščuval lahkovernne ljudi na odpor proti OF, vali sedaj krivdo za padle na njihovo lastno vest in izvrševanje Bogu všečne dolžnosti.) Vendar ponovno poziva na boj: "Bodite edini, podajte si roke, strnite trdno svoje vrste vi vsi, ki pravite, da narod zares ljubite, da mu želite ohraniti lepšo bodočnost... vi vsi, ki to resno hočete, bodite enega srca in ene misli v tej uri". In popolnoma v stilu svojega novega učitelja Hitlerja konča: "Naj vas ne bega in ne plaši nič, kar navidezno še grozi. Skovani v eno voljo, eno ljubezen in eno moč, stojte trdno in vztrajajte zvesto do konca!" ("Slovenec", 15. X. 1944, št. 237).

V pastirskem pismu za leto 1944. pravi: "Ne bojte se ljudi, njihovih sodb in njihovih mnenj, ne bojte se zlasti ljudi, ki sami v Boga in odrešenje ne verujejo". V postnih govorih 1. 1944 pa vzklika: "Ali Kristus, ali brezbožstvo v obliki brezbožnega komunizma (OF). Brezbožni komunizem ima namen iztrebiti Kristusa, pa skriva svoje brezbožne cilje pod krinko pomagati delovnemu ljudstvu, osvoboditi narod... Voditeljem komunizma ne gre za svobodo, niti ne v prvi vrsti za pomoč delovnemu ljudstvu... Ti (voditelji OF) imajo večji greh, te Kristus bolj obtožuje ko množico, ki se da od njih voditi in ki izvršuje dostikrat delo neznanih voditeljev. Zelo značilno je, da brezbožni komunisti pozdravljajo z dvignjeno pestjo. Pest proti nebu, proti Bogu, je naravni izraz sovraštva do vsega, kar je Božjega".

S tem zadnjim, sicer omenjeno smešnim, a izgovorjenim, resno sovražnim in grozečim stavkom, je Rožman v glavnem zaključil svoj "škofovski nauk".

3. Posledice. Kdor je količkaj imel oprav-

ka z ljudmi v času narodno osvobodilne borbe, je dobro občutil moč teh "škofovskih" besedi. Tudi če jim ljudje (duhovniki in verniki) niso povsem verjeli, jim je pa vendar to služilo za izgovor svojega izdajalskega početja, pasivnosti in splošne narodnostne nedelavnosti. Povsod si lahko slišal, pa naj si še tako prepričeval: "Vse prav in lepo, toda, škof so rekli in jaz ne morem, ne smem drugače".

Pa ne samo to. S svojimi govori in pismi je sprožil cel plaz najnesrenejših, versko pobarvanih in zlaganih napadov na OF in partizane v okupatorju vdinjanem dnevnem časopisu, nabožnih listih in v rakovniških knjižicah. Ne mislim omenjati vsega tega in se bom omejil samo na dvoje, za kar nosi Rožman popolno odgovornost, na izjavo slovenske duhovščine na njenem protikomunističnem zborovanju (od 12. do 16. junija 1944) in na proslulo brošuro "200?", sestavljeno v glavnem iz besedi in stavkov, vzeti iz Rožmanovih govorov in izjav.

Slovenska duhovščina v svojem manifestu izjavlja: 1.) "...odločno in javno obsoja OF kot komunistično organizacijo. Javno obsoja vse zločine, ki jih je storil brezbožni komunizem nad slovenskim narodom." (Torej isto kot škof). 2.) "Slovenska duhovščina je v smislu katoliških moralnih načel lojalna do obstoječih oblasti". (Kar danes ni — to je vsakomur znano — je pač najlepši dokaz, kako močna so in odkod izhajajo njena tako imenovana "moralna načela", iz same in gole koristoljubnosti namreč. Slovenska duhovščina je bila vselej pripravljena in je tudi služila vsaki tisti oblasti, ki jo je puščala na miru, ki ji ni dokazala poti pravih duhovnikov in resničnega dela za narod, ki je puščala pri miru njene farovške grunte, kongruo, hiro itd.), nato nadaljuje: "...in ne odreka v svojem delokrogu pomoči vsem, ki jim je častna dolžnost skrbeti za varnost, red in mir v deželi in se boriti proti komunizmu za lepšo bodočnost slovenskega naroda". Kaj pomeni pomoč "v svojem delokrogu" je pokazala že zgodovina, da se je slovenska duhovščina od spovednice do domobrantskih kuratov vdinjala okupatorju in njegovim pomagačem. In kdo je rabil izraz "v svojem delokrogu"? Škof Rožman sam. 3.) "Zbrani slovenski duhovniki pozivajo slehernega Slovenca, da na svojem področju sodeluje v protikomunistični horbi in ne odneha v prepričanju, da bi komunizem pomenil za narod smrt, zmaga nad njim pa življenje". Iste besede je rabil tudi škof in zopet vsak prav dobro ve, kam merijo besedi sodelovati "na svojem področju". Varen vsekakor je "Slovenec" komentar k tej resoluciji (Slovenec, 17. VI. 1944, št. 137). Komentar uradne in profašistične SLS, ki pravi: "Slovenska duhovščina je naukom in navodilom cerkvenega načelstva zvesto sledila v pridigah in pouku. Sedaj pa je na posebnem zborovanju svečano iz-

FABRICA DE MUEBLES ARTISTICOS

LA MAYOR EN SUD AMERICA EN SU GENERO

PROVENZAL — COLONIAL — RUSTICO

F A D E M A R

★

Soc. Resp. Ltda. - Capital \$ 100.000.—

VALENTIN VIRASORO 1865 — U. T. 54-6656 — BUENOS AIRES

TRGOVINA JESTVIN

Oton Turel

ANDRES LAMAS 1265

U. T. 59-1892

K R O J A Č N I C A

Franc Melinc

Paz Soldan 4844

U. T. 59-1356

TRGOVINA JESTVIN

"JUGOSLOVANSKA ZVEZDA"

Močnik Ivan

SARACHAGA 4800

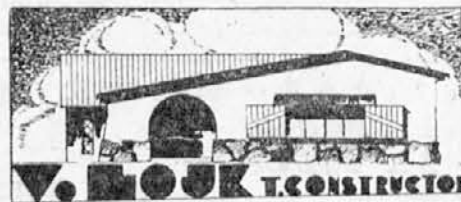
U. T. 67-6988

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402

U. T. 59-4104

PLANOS — CALCULOS
HORMIGON ARMADO
CONSTRUCCIONES

V. L. O. J. K.

Técnico Constructor

Pedro Moran 5130 - U. T. 50-7186

GENERALLAJTNANT FRANC ROZMAN-STANE

Sedmega novembra l. 1944 je naznanil takratni glavni štab narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije z osvobojenega ozemlja v Beli Krajini vsem enotam narodno osvobodilne vojske in vsemu slovenskemu narodu, da se je pri preizkušanju učinkovitosti novega orožja smrtno ponesrečil generalni poročnik Franc Rozman-Stane, komandant slovenskega glavnega štaba ter njegova zvesta spremeljevalca: starejši vodnik Jug in vodnik Tonček.

Ta vest je težko pretresla borce naših brigad in divizij in z njimi širok krog prebivalstva do zadnjih meja, takrat še po večini zaslužnjene slovenske zemlje. Kaj ti z imenom priljubljenega in od vseh spoštovanega komandanta slovenskega dela narodno osvobodilne vojske Jugoslavije — komandanta Staneta — je bil vendar združen velik del zgodovine partizanskega gibanja pri nas in to od vsega začetka. Rečemo: z njegovim imenom, ali bolje: z njegovo

večjemu narodnemu sovražniku, proti komunizmu, ki ga pri nas predstavlja OF (80). To zahteva narodna ljubezen (82). OF prinaša pekel, kamor pride, se začnejo za ljudi slabi časi. Ne da miru ne po dnevi, ne po noči. Vdira v hiše. Ljudem ukazuje preživljati partizane. Ropa shrambe, odnaša žito, živino in denar. Odpeljuje ljudi. Nasilno mobilizira moške in ženske. Če zmaga OF, takrat se bo šele razdijala v vseh zločinskih nagonih. Pobraba bo vse premoženje, pobila vse poštene ljudi, in nihče ne bo več varen pred njeno krvoločnostjo. — Takrat dokončno preneha vse upanje na boljše čase (97). Da bi OF uklonila narod, rabi laž, prevaro in nasilje (100). Partizani niso narodna oblast, ne sedaj in nikoli ne bodo, ker nasilje nikdar ni oblast (104), temveč so po določbah mednarodnega, državnega in božjega prava samozvanci, nasilni uzurpatorji (105), kar pomeni, da so oborožena roparska tolpa (106). Vsak partizan je torej narodni in državni izdajalec (111), partizani lažejo, da niso proti veri. Izkušnja pa govori drugače: požigajo cerkve, more duhovnike in vernike (120). Dela OF so zločini proti narodu, državi in Bogu (141), rop, požig in umor je zločin po božjih in človeških postavah (146), ljudje, ki OF podpirajo, so tudi zločinci in spadajo zaradi krivoprišežništva in izdaje pred vojno sodišče (148). Skratka, OF je največji narodni sovražnik, narodni sovražnik prve vrste, številka 1. (150). Ona je napisala najbolj sramotne liste slovenske narodne zgodovine s svojimi neštetimi zločini (151). Največje narodna sramota je imenovati OF narodno gibanje (152) in naša prva narodna dolžnost je z vsemi dovoljenimi sredstvi boriti se proti njej (153). Vsak, kdor bi se proti njej ne uprl iz vseh svojih moči, greši (158), to je samoobramba, ker je vsak dolžan čuvati narodne, državljanske, pravne in verske dobrine (164). Od dolžnosti samoobrambe ni nihče oproščen (165) in vsak je dolžan, da partizanstvu odreka pomoč, da se mu dejan-

sko upira in ga pobija (165). Povelja OF se ne smejo izpolnjevati (168), prisilni mobiliziranec sme iz partizanov zbežati (169), terenci so dvojni zločinci, ker spravljajo v nesrečo ali celo smrt svoje sosede (170), dovoljeno je naznaniti rednim oblastem člane OF, da to je celo dolžnost, ker so proti narodni in mednarodni zločinci (171), kajti krščanska ljubezen ni v tem, da bi podpirala hudobijo in zločinstvo, ampak da oboje zatira (174), ker ta služi dobremu, ne pa zločinstvu (175), OF in komunizem pa sta največje zlo in in nesreča za narod (176). — Smejo se torej uničevati partizanska skladišča (179), preprečevati vsi načrti OF, to je dolžnost vsakega poštenega Slovenca (180), proti OF je dovoljeno rabiti orožje, ker je to krivičen napadalec in nastopa z orožjem (181), ta borba morabit organizirana (182) in to organizirano borbo vodijo domobranci in narodne straže (183).

Domobranci so slovenska narodna obramba, plemeniti narodni borci, ki se viteško bore proti največjemu sovražniku za vzvišeno svobodo slovenskega naroda (184). V to borbo jih je gnala ljubezen do naroda in vera za njegovo lepšo bodočnost (186).

Ne smemo se torej čuditi, odkod fanatična zagrizenost, odkod naravnost blazni poizkusi uničiti OF in partizane. Zapeljevanje, ki se ni ustrašilo ne laži, ne prevar, ne zlorabe vere, je povzročilo nešteto prezgodnjih smrti slovenskih ljudi. Mnogokrat se še danes različni ljudje sprašujejo, kje so njihovi svoji bili pri domobrancih. Odgovor na to je edino ta: vprašajte tistega, ki jih je poslal in silil v te zločinske vojaške oddelke — škofa Rožmana in duhovnike.

Kakšno obsodbo mu bo ljudstvo prisodilo prav in samo zaradi tega, ne vem. Vem samo, da bo ta sodba pravična in da bo tako opran s slovenske zemlje eden najgrših zločinov: zloraba vere in zapeljevanje ljudi.

rejski vasici v Spod. Pirničah pri Medvodah l. 1912. Že o njegovem očetu, ki je bil trden in značajan mož, so pripovedovali, da mu je bil vojaški poklic močno pri sre. Toda njegov sin Franc ga skoraj ni poznal, kajti oče je v prvi svetovni vojni padel in štirje preostali otroci so morali kmalu po vojni v svet za kruhom. Zadnji varuh, ki so ga otroci imeli, je bil pošteni Rožanc, železničar, ki je bil kot talec ustreljen po smrtni kazni izdajalca Natlacena.

NJEGOVE ŽIVLJENJE

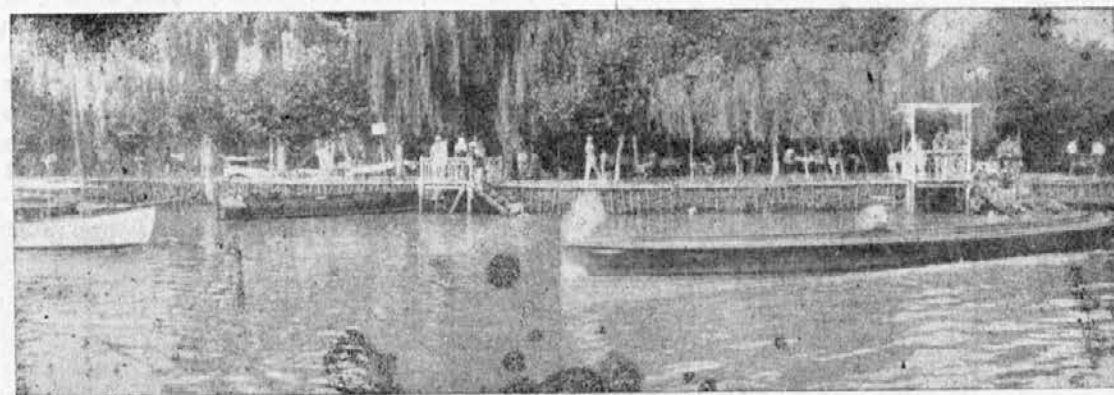
Franc Rozman se je rodil v majhni go-

Starejši sin Franc se je šel najprej za peka učiti v Ljubljano, toda nadarjenega Franca je mikalo v široki svet, da bi se tam posvetil vojaški znanosti, za kar je čutil posebno veselje. Po odsluženem vojaškem roku je odšel na svoj dom, toda izvrševanje obrti doma mu pač ni moglo nadomestiti neizpolnjenih želja in načrtov. Že od vsega začetka je mladi Franc z odprtimi očmi gledal v tedanji krivični neusmiljeni svet, boj za pravico in resnico vseh zatiranih in ponižanih mu je bilo že zgodaj pri sre. Zato ni bilo nič čudnega in nenavadnega, da je sklenil po napadu imperialistične Italije na Abesinijo oditi Abesincem na pomoč. Nameraval se je javiti kot prostovoljec v italijansko armado, kot italijanski vojak priti na abesinsko fronto in pobegniti k Abesincem. Toda načrt mu ni uspel in vrnil se je iz Italije zopet domov. Kmalu nato pa so pričeli fašisti v Španiji z uporom proti vladi Ljudske fronte in mladi France se je odločil, da bo šel braniti pravice zatiranega ljudstva na to bojišče.

Tako se je v začetku l. 1937 znašel v Španiji. Bil je najprej bоре v prvi bojni črti, nato pa je bil dodeljen kot tolmač sovjetski misiji. Zaradi svoje vojaške nadarjenosti in sposobnosti pa je kmalu postal instruktor v oficirski šoli in pozneje priljubljeni komandir čete. Z zloglasno politiko "nevmešavanja" je ves reakcionarni svet, na čelu s fašistično Nemčijo in Italijo pomagal generalu Francu poraziti republikansko Španijo. Ta čas srečamo Franca Rozmana, zdaj komandanta bataljona, kako s svojimi vojniki požrtvovalno rešuje tisoče beguncev iz fašističnih krempljev na meji pod Pireneji ter jih spravlja v Francijo.

V Franciji je zadela Franca Rozmana usoda španskega interniranca v taboriščih St. Cyprienne in Gurs. V teh taboriščih španskih borcev se je komandant Stane politično vzgajal in usmerjal ter se odkrito v prvih vrstah boril proti zahrbtnim napadom nazadnjaških reakcionarnih sil, proti izdajalcem naprednega svobodoljubnega pokreta delovnega ljudstva vseh narodov in dežel. Ko je francoska policija napadla taborišče, se je kot najožji sodelavec sedanjega generalnega poročnika jugoslovanske armade Koste Nadja postavil na čelo internacionalnih brigad. Bil je sicer z ostalimi 80 borci vržen v zapor, toda moralna zmaga je bila ogromna. Ves demokratičen svet se je začel živahneje zanimati za usodo španskih borcev. Po padcu Liega so bili premeščeni jugoslovanski borci v kazensko taborišče Vernet, odkoder so bili po nemški zasedbi Francije poslani na prisilno delo v Nemčijo. Komandant Stane je pobegnil eden med prvimi in se takoj pri-

ROJAKI V ROSARIO IN PROV. SANTA FE
Če potrebujete uradne prevoze vaših krstnih, poročnih in drugih listin, obrnite se na našega prevajalca (Traductor Público Judicial)
SAN LORENZO 937 Rosario

RECRO EUROPA

Pripraven za nedeljske izlete v Tigre. - Prevoz s postaje Tigre F.C.C.A. do Recrea in nazaj:
\$ 1.— za otroke \$ 0.50

Lastnika:
BRATA ROVTAR
Río Carapachay
Tigre FCCA. U.T. 749-589

Kadar imate opravka v Bs. Airesu ne pozabite, da boste najbolje postreženi po zmernih cenah v HOTELU
"PACIFICO"
CHARCAS 769 — BUENOS AIRES
Anton Bojanovič

ključil osvobodilnemu gibanju in borbi v domovini.

Doma je nastopil Franc Rozman že takoj izpočetka slavnih pot uspešnih in pomembnih partizanskih vojaških akcij. Bil je komandant čet, bataljonov in večjih enot, ki so se junaško proslavile v letih našega osvobodilnega boja. V l. 1942 je komandant Stane — to je bilo namreč njegovo partizansko ime — kot poveljnik II. grupe odredov prodrl na Štajersko in tudi tam zanimal vsenarodni upor. Narod mu je zaupal junija 1943 visoko mesto komandanta glavnega štaba Narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije. Ob podelitvi činov je dobil čin generalmajora. 1. septembra 1944 je napredoval v generalnega poročnika. Za njegove zasluge mu je bil podeljen red Partizanske zvezde I. stopnje, Sovjetska zveza pa je njegove zasluge odlikovala z visokim redom Suvorova II. stopnje. Po njegovi tragični smrti mu je bil podeljen 13. novembra 1944 s sklepom predstava AVNOJA in na predlog vrhovnega poveljnika, maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita red narodnega heroja za zasluge osvobodilne vojske in partizanskih odredov pri organiziranju in utrjevanju narodne Jugoslavije, za sposobnost v poveljevanju in za osebno junaštvo, ki ga je dokazal v vsej narodno osvobodilni borbi.

NJEGOVA SMRT

Generalni poročnik Franc Rozman je v svoji vnemi neprestanega vojaškega izpolnjevanja šel 7. novembra zjutraj s svojima spremljevalcema tov. Jugom in Tončkom ter nekaterimi oficirji glavnega štaba preizkušati nov angleški minomet. Ko so sprožili prvo in drugo mino, so bili vsi v zaklonih, pri tretji mini pa v bližini minometa. Mina je eksplodirala v cevi. Oba spremljevalca sta bila na mestu mrtva, vsi ostali, razen enega pa ranjeni. Takoj so prejeli prvo pomoč treh naših najboljših zdravnikov. Težke ranjence so odpeljali nemudoma v bolnico v Kanižarici blizu Črnomlja. Operacijo pri pok. komandantu Stanetu so izvršili oziroma pri njej asistirali polkovnik dr. Lunaček, podpolkovnik dr. Bogdan Breclj, sovjetski major dr. Leonov in še več drugih zdravnikov. Kljub nagli operaciji pa je popoldne komandant Stane umrl. Trebušna rana (črevesje je bilo 17 krat prebito) je bila pretežka. Ves čas do smrti je bil komandant pri zavesti in dajal — zavedajoč se konca — zadnja navodila.

ZADNJA POT

Pogreb generalnega poročnika Franca Rozmana je izpričal globoko ljubezen, ki jo je bil deležen v svoji vojski, v svojem narodu. Na katafalku v veliki sokolski dvo-

VESTI IZ NOVE, PREROJENE SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE

RAZMIŠLJANJA POPOTNIKA

Ljubljana. — Na zadnjem potovanju me je zaneslo pot tudi v Apaško dolino, kjer sem si v Črncih ogledal čudovito lepo graščino, ki je bila pred osvoboditvijo last velikega bogataša.

V to graščino bo naša ljudska država naselila nekdanje "občinske reveže" mariborskega okrožja. Že so prispeli prvi gostje.

Novemu domu sicer še marsikaj primanjkuje, vendar te reči že nabirajo. Ne bo dolgo, pa bo tem revežem vsaj pod večer življenja, zasijalo toplo sonce. Tisto sonce, ki bi že zdavnaj sijalo po vsem svetu, ko bi lepa beseda o ljubezni do bližnjega ne bila ostala skozi dvatisoč let le — beseda.

Ko je potem priložnost nanesla, da sem videl še nekdanji dom občinskih revežev — temačno, vlažno, zatohlo podrtijo — se mi je stisnila sama od sebe pest nad tistimi, ki bi nas hoteli zapeljati spet sem nazaj.

★

Tudi danes gre sušljanje po vaseh... vera je v nevarnosti, zemljo bodo vzeli, davki vas bodo do kosti obžrli, vojna bo. In vse te laži in klevete prihajajo večinoma od tam, kjer učijo, da je resnica in ljubezen do bližnjega le v njihovih kasah doma.

Dolgo že traja ta sleparija, za katero so, kot za zaveso, graščaki in drugi izžemalci, na tlačanskih hrbtih zidali graščine.

Takrat je bilo vse prav. Kmet na bobnu, borci za pravice v ječah, lakote, kuge, tlaka graščaku in kapitalu — vse to je bilo v redu in prav in krčansko.

Za današnji čas pa pravijo, da je brezbožen zato, ker postaja ljubezen do bližnjega živa resnica, graščina pa last "občinskih revežev". To mi je povedala graščina v Črncih.

Teh temeljnih reči ne smemo nikoli pozabiti, tudi če nas trenutno kake težave in nerednosti motijo in jezijo. Zakaj te sled-

rani v Črnomlju je ležalo v cinasti krsti, vloženi v hrastov les, truplo našega komandanta. Množice vojaštva in civilnega prebivalstva so se vrstile pred krsto že od ranega jutra, prinašale vence in šopke in se tiho poslavljale od velikega borca za našo svobodo. Dopoldne so prišli k zadnjemu slovesu člani glavnega štaba ter zavezniških misij, člani predsedstva SNOSA, izvršnega odbora OF in centralnega komiteta KPS. Nekajminutna tišina je vsakega izmed teh najbližjih tovarišev in soborcev padlega komandanta še enkrat povedla na skupaj prehojeno pot. V tišino so vpadali žalni zvoki vojaške godbe, ki je zaigrala Pahorjevo žalostinko "Sprejmi zmelja žrtve vase". H krstam so pristopili višji oficirji in jih odnesli na lafeo.

Pogrebni sprevod je krenil. Za konjeniki so šle vojaške enote z godbo, njim je sledila dolga vrsta preko 100 vencev, in še dvakrat več šopkov, ki so jih nosili pionirji in šolska mladina. Pred lafeto s krsto pokojnega generala, ovito s slovensko zastavo, so nosili pokojnikova odlikovanja in rusko brzostrelko dragoceno darilo Rdeče armade. Za lafeto so vodili komandantovega konja, ki je sklanjal glavo, Rakor da je slutil, kaj se je zgodilo. Na drugi lafeti sta bili krsti spremljevalcev. Ob krstah častna straža in mladenke z dolgim vencem. Takoj za lafetami so sledili najprej ožji sorodniki padlih, nato pa predstavniki vojske zavezniških sil, ljudskih oblasti in organiza-

nje bodo prešle, ker bo iz dneva v dan naša budnost večje, prava ljudska volja pa odločnejša in silnejša. Tisti temelji pa, na katere zidamo, bodo ostali: država delavcev in kmetov, kraljestvo pravice in ljubezni na zemlji.

Ni še daleč za nami žalostna preteklost. — Maksikatega se še drži kot smola in mu ne da, da ne bi s starimi očmi gledal na nove reči. Često še nehoti vidi v svoji državi istega sovražnika, kot mu je bila nekdanja, katero so vladali bankirje in generali. Ne gre mu v glavo, da krompir, ki ga je dal odkupni komisiji, ne bo gradil palač čaršiji, temveč bo pomagal kmetu v Bosni, Vojvodini, Makedoniji. Tudi nad novo uredbo o oddaji pridelkov se spotakne in zagozdnja, ker še ni polne prostoti.

Ne vidi pa, da bi taka prostost prinesla kvečjemu trenutno korist, prav gotovo pa trajno škodo. Ker, kaj pomeni uredba o oddaji po domače? — Pomagajmo si med seboj, kmet delavcu, premožni revnejšim, Slovenci Makedoncem, ker smo vsi bratje, povezani na življenje in smrt. To hoče uredba in to hoče, da se ne bi spet razpasle lisiče v človeški podobi.

In kar velja, tudi velja za davke: Od vseh koncev kriči potreba in hoče pomoči. Že pred vojno ni bil naš delovni človek bogat, revščina mu je bila najbolj reden gost. Sedaj pa odštej od te nekdanje revščine nekaj sto milijard vojne škode in premisli, da je treba najmanj toliko milijard, da pridemo vsaj na staro stanje. Le verjemite, da bi vsakega kmalu zbolela glava, ko bi moral taki obnovi stati na čelu. Vkljub temu smo pa že toliko storili, da govorimo o čudežih naše obnove.

Od države terjaš, da postavi porušene mostove, da požene železnice in tovarne, da da zadostne kredite, redne podpore in bogve kaj še vse, ne vprašuješ pa, odkod naj vzame, ko ti gre dinar tako težko iz rok.

cij. V samem sprevodu je bilo preko 600 ljudi, ki so prihiteli z osvobojenega ozemlja, da bi izpričali ljubezen vseh slojev ljudstva do svoje osvobodilne vojske, ki jo je tako uspešno vodil generalni poročnik Franc Rozman.

Žalni sprevod se je ustavil na trgu, kjer je bil pred črno zavito tribuno postavljen katafalk. Ko je invalidski pevski zbor odpel žalostinke, so se v imenu naroda in njegove vojske poslovili od našega prvega borca takratni politkomisar glavnega štaba Boris Kidrič, predsednik Josip Vidmar, šef sovjetske misije polkovnik Patrahajcev in šef anglo-ameriške vojne misije podpolkovnik Moore.

"Stane živi in bo živel v srcu slehernege Slovenca, živel bo v srcu slehernega Jugoslovana. Z našo borbo ne bomo prenehali do popolnega osvobojenja. Tovariši! Ob krsti vašega komandanta kličem: Na juriš! Na juriš! Na juriš!" Tako je sklenil svoj poslovilni govor šef sovjetske misije polkovnik Patrahajcev. Četa oficirske šole je oddala častno salvo in ko so vsi tisoči stali mirno, so oficirji prenesli krste v avto-furgon, ki je trupla prepeljal na skrito počivališče. Zdaj počiva komandant Stane v svobodni domovini, ki ga je s ponosom uvrstila med najzaslužnejše, največje borce za svobodo naših narodov. Narodnemu heroju generalnemu poročniku Francu Rozmanu-Stanetu bodi ohranjen hvaležen, večni spomin in neminljiva slava za vsekdar!

Danes nam ne sme biti glavno vprašanje, ali mi bo ostal dinar več ali manj v žepu. Dinar, ki ga boš dal, bo vrget velike obrasti, saj že pri obnovi vidimo, kako iz vsakega posejane dinarja raste skoraj 6 dinarjev novega ljudskega premoženja.

Danes gre za to, da postavimo ljudsko državo krepko na noge, tako trdno, da nas ne bodo nikoli več banke dražbale, fašisti z gruntov podili — skratka, da utrdimo oblast miroljubnega ljudstva. Za te stvari gre boj, ne le pri nas, temveč po vsem svetu.

Dosti stare dediščine smo še privlekli v novi čas. Koliko laže bi bilo, ko bi imeli za nove načrte in na novi oblasti vselej tudi nove ljudi. Ljudi, ki jih ne bi gnala častihlepnost, sebičnost, brezčutnost do ljudstva — ker tudi take še najdemo med seboj. Tak plevel duši rast naša mlade setve. Odbija množice, ki še niso povsem spoznale, da je v njihovih rokah oblast, da pomete vse, kar ne najde za pravo.

V največ primerih pa redimo ta plevel sami, s potuhnjenostjo, ki si ne upa z besedo na dan, z nepravo ponižnostjo, ki je vsa nesrečna, ker ne čuti jarma na vratu. Ni čuda, da se med tako rajo hitro znajdejo razni samozvanci in paše.

V Gornji Radgoni sem zvedel za naslednjo zgodico, za katero ne bom trdil, da je večje veljave, ki pa le dobro pokaže na našo poglobitveno slabost. Gre za viničarja, ki mu je agrarna reforma podelila vinograd, last nekega kulturbundovca in velikega fašista. Vsak bi mislil, da se je revežu, po dolgem mraku vendar enkrat zasvitalo, da bo zdaj svobodno "gospodsko" zadihal. Pa se motite! Revež še dandanes piše dan za dnevom točno vse izdatke, vse delovne ure, da jih bo lahko pokazal svojemu gospodarju, če bi se le še povrnil. Kar velja zanj, velja v veliki meri za nas vse. Ni nam še prešlo v kri in meso, da smo resnični gospodarji na svoji zemlji, da smo nosilci oblasti, da je ni oblasti, razen ljudstva. Vse preveč hlapcev je še med nami.

Po moji sodbi je namreč hlapec vsak, ki se da uloviti od tistih bedastih govoric, ki jih trosijo zakleti sovražniki ljudske države. Hlapec je, ki verjame svojim nekdanjim izžemalcem ki mu lažejo, da bodo davki v naši državi vse požrli, da bo davek na okno, kokoši, na vsako kolo in bogvedi na kaj še vse.

Ne bi govoril o teh lažeh, če ne bi zapazil, da prečesto prihajajo od tiste strani, ki bi bila v prvi vrsti klicana, da gradi "kraljestvo božje na zemlji".

Tako kot v tistih časih, ko je vsak, ki je volil njihovo stranko "segel v Jezusovo srce" (tako so agitirali pri volitvah), jim tudi danes ni nobena verska svetinja toliko visoko, da je ne bi vlačili v umazano politiko. Celo za pomladinsko sušo so obdoličili ljudsko oblast! Če nas bodo tudi za dež, še ni znano.

Krivicu bi delal, če bi trdil, da so vsi med njimi taki. Povedati pa je treba, da grede nekateri že prav do roba človeške potrpežljivosti.

Vendar je naše ljudstvo toliko verno, da loči pravega pastirja od farizeja. Slejko prej bodo tudi zadnji spoznali, da so mnogi naši templji polni sejmarjev, ki jih je Jezus nekoč z bičem nagnal iz svetišča.

Take sence ne morejo zatemniti naše vere. Pri vsej trdnjavi poti, ki jo še mnogokrat hodi, velja vendar neomajno resnica: da se tu pri nas uresničuje ljubezen do bližnjega, pravica med ljudmi, sočutje do slabotnih in trpečih.

V tej veri me je utrdi obisk v Črncih, nekdanji graščini, ki je zdaj dom naših onemoglih starcev in stark.

(Po "Kmečkem glasu").

PIZZERIA Emil Laurenčič

Avda. Fco. Beiró 5315
U. T. 50-3525

F. HRADILAK

FIAMBRERIA — Puesto N° 8
Mercado "LAS MAGDALENAS"
Fco. Beiro 5276 - U. T. 50 - 6990

KROJAČNICA

Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642
U. T. 59-1232

Restavracija

A. BENULIČ & FRANČESKIN

Izborna hrana Zmerne cene
CHORROARIN 596

MEHANIČNA DELAVNICA

Anton Klinec

Tinogasta 4386-88 U. T. 50-5750

Zobozdravnika

Dra. Samoilović

Dr. Feliks Falicov

Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181

Idrsko pri Kobaridu

Našemu izseljenstvu poznani rojak, Franc Kurinčič, je dobil od svojega brata naslednje zanimivo pismo:

23. julija 1946.

Dragi Franc!

Na pismo ki sem ga dobil potem vojaka Šustariča sem ti brž odgovoril, a ga menda nisi dobil, zato ti ponovno odgovorim.

Kakor vam je gotovo znano se je Osvobodilna Fronta za Slovenijo in Jugoslavijo rodila v Ljubljani 27. 4. 1941 leta. Hitro se je razširila med vsemi jugoslovanskimi narodi ter tudi na Primorsko. V naš kobarški okraj je prišel prvi organizator iz Jugoslavije leta 1942 s katerim smo imeli jaz. Karol Dganov in Stanko Sovdatov, ki je žal pozneje odpadel, prvi sestanek in tako pričeli širiti OF. kot prvi v našem okraju. V jeseni leta 1942 je že prišla pod Krn prva partizanska četica, kateri so se pričeli pridruževati naši mladi fantje. Treba je bilo skrbeti za njih prehrano in smo brž po vaseh organizirali pobiranje in dostavljanje jim hrane, medtem ko so oni pričeli napadati italijanske postojanke. Tako sem bil kot organizator pri tem delu do leta 1943, ko so prišli karabinjeri pome in me odvedli v disciplinski bataljon v Areco, odkoder pa sem jim potem moje zvičajne politike pobegnil ter srečno prišel domov, kjer sem spet nadaljeval započeto delo do maja leta 1944 ko mi je spet prišla na sled nacifistična druhal. Obkolili so celo vas in še posebej našo hišo, da me vjamejo in živega zrežejo kot so rjuli po cesti. Toda nisem me dobili; odkuril sem jo pravočasno v gozd k mojim tovarišem in bojevnikom. Doma so vse prevrgli od kleti do stropa in grozili, da bodo hišo zažgali in družino odpeljali, a grožnje vendar niso uresničili. Od tega časa nisem prišel več domov, pač pa sem bil sprejet v partizane in imenovan za načelnika okrajne gospodarske komisije za Kobarški sektor. Prideljeno mi je bilo nekaj mož s katerimi smo oskrbovali hrano partizanskim edinicam. Ko so preizkusili mojo poštenost in sposobnost so me poklicali na najvišje mesto, t. je na Okrožni Odbor za Zapadno Primorsko, ki je bsegalo ves desni breg Soče od Režije pa do Gorice, Tolminsko in Bovško s sedežem v Brdih. Tu sem ostal šest mesecev do kapitulacije Nemčije. Koliko trpljenja, nevarnosti, strahu mraza, lakote, spati v gozdu kot zajec, bežati pred premočjo Nemcev iz hriba v hrib, v večni nevarnosti za življenje, se ne da popisati. A vse to je človek prenašal z veseljem, s zavestjo, da se bori za dom, narod in za lastno družino, katero hoče oteti iz 25 letnega suženjstva ter jim ustvariti boljšo in srečnejšo bodočnost: damovino Jugoslavijo. S to zavestjo v srečo se je boril sleherni partizan in s to zavestjo je umiralo in umrlo 46.000 junaških partizanov, borcev Julijske Krajine. Toda nesrečni Primorski zemlji ni še do danes, po tolikem trpljenju in žrtvah, usojeno mirno in svobodno živeti: še danes se mora ves

Primorski narod politično boriti za svojo priključitev k materi Jugoslaviji, kajti še danes se dobijo domači in tuji izdajalci, ki bi hoteli barantati za našo s skrivjo pridobljeno svobodo, ki bi nas ponovno hoteli pahniti v italijansko suženjstvo. Toda ne damo se ugnati. Rajše zgrabimo spet za puške in spet gremo v hribe in gozdove, dokler ne dosežemo našega cilja: to je priključitev cele Primorske s Trstom k Jugoslaviji.

Po kapitulaciji Nemčije sem bil poslan v Kobarid, kjer sem bil izvoljen za predsednika Okrajnega Odbora, katero funkcijo vršim še danes, dasi sem večkar zaprosil za odpustitev radi preobilnega dela doma. Toda dokler ne dosežemo našega cilja, mora biti vsak na svojem mestu kot vojak na straži.

Ivan Kurinčič

Naj ti opišem še izgube naše vasi. Prosto voljnih in mobiliziranih je bilo 106 možkih in 4 ženske; od teh so padli, bili ranjeni internirani sledeči: Franc Jozelnov, ki je pogrešen iz nemške internacije, njegov sin Slavko je padel v Volčah, hišo so mu izropali do tal, ženo in otroke odgnali v internacijo; Andrej Mezinov v internaciji; Maks Kmetov, invalid; Franc Adamčev padel v Jevščku; Janko padel v Albaniji in Pepo invalid v Belgradu; Janko Bleukov padel v borbi za Trst; Špinkove vse tri punce internirane; Toni Ščirnov padel v Bosni, njegov brat invalid, sestra zaprta; Mevčevga Lojza sin padel na Hrvatskem, on sam v internaciji; Pepi Jurcev interniran; Mirko Belinov invalid; Tereza Korenova (sestra žene F. Kurinčiča) internirana v Italijo in Nemčijo potem, njen sin Janko padel zadet od fašista zadnji dan ko smo zmagoslavno prišli v Idrsko, njena hči Meri je bila internirana in ko se je vrnila je šla med partizane, kjer sta bila

Pogled na Kobarid in njegovo okolico

oba sestra in pokojni brat odlikovana z medaljo hrabrosti; Lojze Košerogov padel v Brdih; Jaknu pogorelo vse požgali Nemci; Toni Kramerjev padel 1.V.45 na domu, ko se je bil vrnil iz Črne gore, kjer je bil v Proletarski brigadi; Ignac Lukšev, ranjen; Janko Šoverjev invalid, všel je Nemcem ko so ga hoteli sredi vasi pred ljudstvom ustreliti; Janko Vončinov padel v Tajčrutu; Andrej Sovdatov padel na Lokvah; Mirko Šimenčev, interniran; Pepi Šloserjev padel na Nanosu, njegova mati in hči internirane; Karol Šumljev radi izdajstva ustreljen od naših partizanov v Jevščku in je bil s tem plačan za vso njegovo fašistično špijonažo, radi katerega ste bili tudi ti in Toni in drugi zaprti in pretepeni. Karlinov sodelavec in moj izdajalec, Solarjev, in na stotine drugih so v Vidmu že več let; bojijo se Karlinove usode, ki pa jim prej ali slej ne uteče. Ciril Dganov obešen v Kobaridu, ko so ga Nemci vjeli na Vrsnem; Jože Žehov umrl v Drežnici za posledicami ran; sin Žeha je bil zvezen vržen v valove Soče, ko so ga Nemci vjeli na Vrsnem; Tomaškov sin padel pri Postojni; Nace Jakov mučen v zaporu; Janko Matežev v internaciji; Janko Vancov brez roke; Nace Polonkov umrl v Nemčiji; Milka Mickova radi izdajstva in špijonaže aretirana in ustreljena pri Soči, njen brat pogrešan iz italijanske vojske iz Sicilije; Maks od Dreje Drejevga padel na Cerkljanskem; Tona Toncov padel pri Starem selu; od Franca prvi sin ranjen, drugi v internaciji v Nemčiji; Tona Kavcev pogrešen; Ivanka, Alma in Ema v internaciji v Nemčiji; Franc Bajev umrl v Nemčiji, sestra internirana; Karlo Dgonov in žena internirana. Dne 2. julija tega leta so ostanki fašistov v Gorici zadali Lojzetu Mohorinovu 5 strelov v trebuh, po osmih dnevih je podlegel. Pogorel je Kovačev hlev; Uršenovim deloma hiša; Klekerju stoh in 28 senikov, so jih zažigali Nemci in Lahi, da bi pregnali partizane. Vse to je žrtvovala in prestala naša vas, ki pa je še najmanj prizadeta. S tem, kar sem napisal, si lahko predstavljate kako je moglo biti, brez da bi se spuščal v podrobnosti. Svino bombardirano, Stanovišče požgano do tal, Vrsno in Krn deloma, Žaga in Čezsoča bombardirano vse; Volče, zažganih 23 hiš; Foni, vse hiše pogorele in druge vasi so tudi vsaka

kaj prizadeta. Čepovan, Lokve, Trnovo je vse uničeno.

Splošne človeške žrtve in materialne škode cele Primorske so sledeče: 46.000 padlih v Osvobodilni partizanski vojski, 7.000 invalidov. Interniranih v Nemčijo in zaporih 95.460. Popolnoma požganih domov 19.375, delno požganih 16.837. Preštejte in presodite kakšno trpljenje je prenašal naš ubogi Primorski narod za svojo osvoboditev. A kljub vsemu temu so še danes nekateri, ki vse to zasmehujejo; žal, da jih je par tudi v naši vasi; ljulka pač more biti v vsakem žitu.

Kot vam je znano je sedaj Primorska razdeljena v dve zoni A in B. Zona A obsega delno Bovško, Kobarško, Kanalsko, Gorico, Miren, Brda, Komen, Trst, ki je po angloameriški vojski. Zona B pa je zasedena po jugoslovanski vojski, ki obsega Trento, Drežnico, Tolminsko, Sv. Lucijo, Idrijo in večji del Istre. Upamo, da bomo kmalu rešeni angloameriške "demokracije" ki je zelo podobna italijanski, ki smo jo okušali celih 25 let.

Življenje ni še kot bi moralo biti. Godbo smo obnovili; tudi društvo imamo, ki se imenuje "Peter Skala" po največjem borcu in organizatorju ki je padel. Ostale organizacije so sledeče: Zveza antifašistične Primorske mladine, Zveza antifašističnih žena, Zveza Primorskih Partizanov, Slovensko - italijanska antifašistična Unija, Krajevni odbor Rdečega križa, Krajevni odbor dijaške Matice in končno še Krajevni Narodni Osvobodilni Odbor, ki vrši nalogo bivše občine. Vse te organizacije pa se ne morejo popolnoma razmahniti, radi angloameriške "demokracije", ki ščiti koristi kapitalistov in daje potuho Italiji in bivšim fašistom itd. Kljub temu se politično borimo naprej, ker smo gotovi, da prej ali slej dosegli zmago in priključeni Jugoslaviji. Dali smo postaviti spomenik vsem padlim borcem, ki je bil izdelan v Tržiču; postavljen je pred cerkvijo in je stal 100.000 lir. Denarja smo imeli zbranega 60.000 lir in če bi mogli vi tam kaj prispevati v ta namen bi bilo lepo in bi bili vam hvaležni. Saj drugega plačila itak naši padli borci za svobodo ne zahtevajo od nas kot nekoliko hvaležnosti in spomina nanje. Če pa sedaj ne morete pomagati, pa pozneje, ko bomo zidali Prosvetni dom. V načr-

Franc Štekar

Stavbinski podjetnik

Ramón L. Falcón 6371

U. T. 64-3084

**HERRERIA DE OBRAS
BRATA RIJAVEC**

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela
Segurola 1608-14 U. T. 67-6250
Buenos Aires

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191 Buenos Aires
Naproti postaje La Paternal

Za načrte, betonske preračune in Firmo
obrnite se do tehničnega
KONSTRUKTORJA

Franca Klanjšek
HABANA 4321 vogal SANABRIA

Stavbinska Kovača

G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443 Florida, FCCA

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM

Vas po domače postreže.

Če hočete biti elegantno in dobro obuti.
posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete. —
Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288
Buenos Aires

Dr. Hinko Halpern

Specijalist notranjih bolezni

Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure

San Martín 955 - 1 nad. - dep. C

U. T. 32-0285 in 0829

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del

reumatismo y sala de Cirugía

Atiened: Lunes - Miércoles y Viernes

Pedir hora por teléfono

Defensa 1155

U. T. 34-5319

Gorenji Logatec

Vera Mozetič por. Tivan piše sestri Jeli Mozetič por. Novinc:

20.IX.46.

Nahajam se že tri tedne v Logatecu pri teti Brunotavi; prišla sem, da si pomirim živce po avanturi ki smo jo imeli v Gorici. Napadeni smo bili od 25 fašistov na našem domu v Gorici, razbili so nam tri vrata in vrgli ročno bombo pod okno moje spalnice. Boris z družino se je preselil v Vrtojbo, Bruno in Dora sta v službi v Postojni, Nada pa je ostala doma. Fašisti so merili samo name in na Brunota, ker hočejo odstraniti vse vodilne osebnosti. Jaz sem namreč tajnica Antifašistične ženske Unije južnega dela Gorice. Ne bi šla proč, če bi ne bila v drugem stanu, ker ne smemo pustiti naših mest v tem trenutku ko se gre za usodo naše Primorske. Nada mi je sporočila iz Gorice, da je spet vse mirno in da fašisti nimajo več toliko moči.

Ta fašistična golazen namreč ni iz naših krajev. Nekaj časa so rogovili po Trstu in spet po Gorici, so vsi begunci, četniki, ustaši, fašisti in masovci, ki jim ne kaže iti v Jugoslavijo niti v Italijo; tako se prodajajo tujcu proti lastnim bratom.

Tukaj v Jugoslaviji pa je pravi mir; vse dela in vsaki dan se boljše, hrane je že dovolj in kar se tiče drugih potrebščin jih je tudi že dobiti. Jaz jim vedno pravim, da se še ne zavedajo kaj imajo, naj pridejo poizkusiti samo za nekaj dni k nam na Primorsko. Najraje bi ostala tukaj, če bi me dolžnost ne klicala v Gorico, a bom kmalu morala iti v "moskvo", to je rodiš-

tu imamo v enem letu zgraditi Društveni dom, ki bi obsegal dvorano za prireditve, zgoraj prostore za šolo in občinske urade in organizacije in zraven okrepčevalnica, potem telovadnica za šolsko mladino ter odraslo. Ta zgradba bo kot spomenik še poznim rodovom naše borbe za svobodo in socialnega preobrata. S. Gregorčičev spomenik ni skoro nič pokvarjen, vendar bi ga bilo treba nekoliko popraviti in obnoviti, posebno ker se vrši na njegov grob kot nekakšno romanje od blizu in daleč. Njegovo ime je v tej vojni nosila 17 brigada, (v kateri je padel kot poročnik Kacinov najmlajši brat France) katere ni mogel sovraženik na noben način uničiti.

Veseli me, dragi France, da si istega duha kot sem jaz in vsa naša družina in upam da sta istega mišljenja tudi ostala dva brata. Vem, da nastopaš javno povsod, kot si nastopal že tukaj v prejšnjih družvah. Tudi mene hočejo povsod imeti; držim govore na shodih, prireditvah in pogrebih. Ravno pred 14 dnevi smo smo na Krnu pokopali dva groba naših borcev S. Gregorčičeve brigade in sicer Jožeta Finovega iz Kobarida in komisarja brigade, Jožefovega iz Svina; pogreba se je udeležilo čez 2.000 ljudi, na grobih sva govorila jaz in Mešelinčev učitelj.

Lojzova hči Zalka je sedaj poštna uradnica v Podplatu pri Celju. Jaz odpotujem jutri v Ljubljano kot vodjo delegacije našega okraja, kamor ponesemo pozdrave in resolucijo tovarišu Kardelju, ki odpotuje na konferenco v Pariz; v delegaciji so učiteljica Blevkova, učitelj Mešelinčev in neka visokošolka iz Kreda. Delegacije odpotujejo iz vseh krajev Primorske. S tem končujem ta moj roman in upam da bo iz tega tebi in vsem našim rojakom v izseljenstvu dovolj viden položaj pri nas.

Ivan Kurinčič.

nico. Tako je vidite; po končani vojni smo primorani hoditi po svetu in to samo radi naših takozvanih zaveznikov.

ZAGORJE NA KRASU

Marija Mlač v Berazategui je dobila od doma sledeče pismo:

Zahvaljujem se vam za pakete, čeprav jih še nismo dobili. Bojimo se, da bi jih nam ne pokradli, kajti v Trstu kradejo v železniških vozovih kar na debelo. Izropali so že nešteto vagonov s pošilkami iz Amerike. In takozvana Zveza vojaške uprave se zato niti ne zmeni. Saj še policija krade, samo da se zatira na kakršen način je mogoče to naše ubogo do kosti izčrpano ljudstvo. Če bi vi vedeli kaj vse se dogaja v Trstu in pod tako zvano zono A, kjer Slovenci niso varni. Mi hvala Bogu spadamo pod zono B, kjer vlada red in mir. V zoni A pa še sedaj preganjajo Slovence in ponekod še bolj trpijo kot med vojno. Vsega sta krivi naši bivši zavezniči, Anglija in Amerika, za katerih zmago smo se tudi mi borili. Ali dobro naj si zapomnijo, da Slovenci ne bomo nikoli več prelivali krvi za anglosaksonski imperij. Tudi njih usoda bo zapečaten.

Tu v Jugoslaviji smo svobodni. Dela se povsod; obnavljajo se tovarne, železnice, ceste, mostovi in drugo. Organizirali so takozvane prostovoljne udarniške čete, kjer se mladina v prostem času in ob nedeljah žrtvuje za obnovo dežele. Od vseh strani prihajajo fantje in dekleta ter skupno izvajajo udarniška dela. Porušene in požgane vasi se bodo tudi kmalu obnovile, ko bo dovolj materiala, denarja in drugih sredstev; vsega ni mogoče takoj narediti.

Kaj bi bilo z nami, če bi spet spadali pod Italijo, kakor hoče Amerika in Anglija. Popolnoma uničeni bi morali še odškodnino plačavati. Ubogi italijanski kmetje in delavci, kako grozovito bodo sedaj obdavčeni. Sreča, da imamo Tita, sicer bi ponovno ječali pod jarmom 2000 letne kulture.

Najbolj smo se bali, da bodo povojni ropi in umori na dnevnem redu; pa nimamo ne žandarjev, ne karabinerjev, ne policije in vendar je red in mir povsod, da lahko greš brez skrbi ob vsaki uri kamor hočeš, bodisi ženske ali možki. Kar piše tuje časopise o nas, da so prinas upori, stavke in revolucije, ni čisto nič res.

Živčno smo vsi precej razdrapani, kar ni nič čudnega po tolikem prestopanju. Živimo pa drugače še precej dobro, čeprav nam marsikaj manjka, a živimo v kljub temu mnogo bolje kot pred vojno. V šoli učijo samo slovensko in se otroci v enem letu več naučijo kot preje pod Italijo v šestih.

J. Škrli.

MATERIALES para CONSTRUCCION

MIGUEL M. BRUNO

Juan A. García 3675 U. T. 67-9380
Buenos Aires

HERRERIA DE OBRA HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720
Calle No. 2 3729 U. T. 741-4520

INDUSTRIJA PAPIRJA WIDER

Andrés Fereyra 3965 U. T. 61-2260
Buenos Aires

RESTAURACIJA "PRIŠKODNIKU"

Kroglišče in Keglišče
Jožef Škodnik
Añasco 2652 U. T. 59-8995

AVTOPREVOZNO PODJETJE

Anton Blažina

Triunvirato 2789 U. T. 54-0257

"NA MIROVNI KONFERENCI BODO PODPRLI JUGOSLOV. DELEGACIJO VSE DEMOKRATIČNE SILE" PIŠE "IL LAVORATORE" GLEDE VPRAŠANJA TRSTA

Trst. — Nedeljski "Il Lavoratore" je objavil uvodnik pod naslovom "Sanje in resnica o Trstu", v katerem pravi med drugim:

Govori se o razgovorih "tržaških industrijskih in finančnih ekspertov" s sloviti svetovnimi osebnostmi. Kdo so ti eksperti? Morda tisti iz družine Cosulich? Omenjamo samo eno ime, da bi se razumeli. Gre za tisto skupinico ljudi, ki zdaj gospodarsko vlada nad mestom in pokrajino, ki je v avstrijski dobi podpirala avstrijske oblastnike, v času Nittijsve in Bonomijsve Italije so pa bili svetovalci italijanskih prefektov in razen tega propagatorji fašizma; pozneje so bili povezani s fašističnimi prefekti in imperialističnim Rimom, potem so pa bili nacistični kolaboracionisti. To so nizkotne skupinice ljudi, ki menjavajo srajce in politično barvo pod vsakim režimom. Ali lahko ostanejo ti ljudje še nadalje gospodarji in odločujoči činitelji v Julijski krajini? Vedno smo bili na strani ljudstva, tako v času, ko je na ljudi strejala kraljevska vojska, kakor tudi zdaj, ko jih preganja civilna policija pod zaščito okupacijske oblasti.

"TITOVO TEKMOVANJE" V CONI "B" JE DALO NOVE UDARNIKE

Ajdovščina. — Dopisnik Tanjuga poroča: Titovo trimesečno tekmovanje je dalo po delavnicah vzhodno-primorskega okrožja cone "B" novih 33 udarnikov.

V elektrarni Ajdovščina je udarnik Širčelj Anton prekoračil pri 8 urnem delu normo za 35 % in predlagal način za splošno izboljšanje dela. Na žagi v Postojni je udarnik Miklavčič Anton prekoračil običajno normo za 30 %, s svojimi tovariši popravil in obnovil lokomobil, tračno žago itd., s čemer je prihranil podjetju nad 300.000 lir. V tovarni vezanih plošč in žagi v št. Petru na Krasu je Kovač Pavel dvignil produkcijo za 63 % in zboljšal kakovost za 30 %. Tovarniški kurjač Penko Jože, star 74 let, je postal udarnik, ker je v najtežjih okoliščinah vestno skrbel, da je obrat deloval in lahko zaposloval 200 delavcev.

Prav tako je zaradi svoje vestnosti v delu postal udarnik Krosila Ivan, Italijan iz Komegliansa, ki se je kot zagovodja pokazal kot vzor nameščenca in se nikoli in okorelo držal predpisanih delovnih ur.

Na parni žagi Rizzato v Ajdovščini je udarnik Valič Anton dal predlog na izdelavo lesenega stroja za čiščenje mizarskih izdelkov, ki naredi v istem času delo petih delavcev. Z izdelavo tega lesenega stroja je podjetje prihranilo 105.000 lir. Udarnik Kovač Benjamin je spravil po-

Sporočam cenjeni klijenteli,
da se nahaja moja radiotehnična delavnica sedaj v ul. Cespedes 3783, vogal Avenida Forest (tri cuadre od prejšnjega bivališča). Začasni telefon 54 - 6864.

Jakob Krebelj.

CARPINTERIA MECANICA
ANTONIO
GREGORIC
MURGUIONDO 1365
U. T. 68-0015
ESPECIALIDAD

polnoma sam v pogon stroj, ki je bil ob bombardiranju pokvarjen in za čigar popravilo so vedno najemali inozemske strojnike-monterje. Kovač Benjamin je med popravilom stroja tvegval svoje zdravje in življenje, vendar ni odnehal, dokler ni bil stroj popravljen.

Vsi navedeni in še mnogi drugi delavci so s svojim delom doprinesli velik del k obnovi in izgradnji svojih porušeni vasi in mest.

ZIDARJI IN TESARJI V OBMOČJU TEHNIČNE BAZE MURSKA SOBOTA PROSTOVOLJNO ZIDAJO

Tehnična baza v Murški Soboti je v mesecu juliju posvečala vso pažnjo propagandi za prostovoljno delo in za načrtno organizacijo gradnje.

Preko okrajnega združenja obrtnikov je bil sklican sestanek za vse zidarske in tesarke mojstre v okraju. Mojstri so se popolnoštevilno udeležili sestanka in pokazali veliko razumevanje ter se prostovoljno ponudili, da bo vsak mojster brezplačno pozidal eno požgano poslopje, dočim bodo tesarški mojstri napravili vsak po eno estrejšo. Ob zaključku sestanka so ugotovili, da se je ponudilo za prostovoljno delo toliko mojstrov, da bodo lahko vsem pogorelcem v najbolj poškodovani vasi Petanji postavili nove domove.

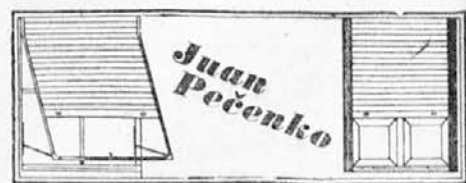
Uspehi povezave obnovitvenih zadrug in tehnične baze z mojstri ne bodo izostali. To naj bo, za gled onim, ki še vedno niso rešile problema delovne sile in se puste izkoriščati od zidarjev, ki nimajo prav nobenega razumevanja do pogorelcov. Tako je v Ložu prevzel zidar s svojo skupino zidarsko delo. Z vdovo, katere mož je padel kot talec, sta se ustmeno dogovorila, da bo plačala za delo povprečno 13.80 din od ure. Preden pa je bilo delo dovršeno, je že zidar zahteval vse plačilo, tako da bi na vsakega delavca odpadlo okoli 500 din na dan poleg hrane. Ta primer naj bo svabilo vsem zadrugam, katerim še ni uspelo povezati zidarjev v skupine, ki bi delale za plačilo, ki je določeno po uredbi o plačevanju delavcev.

ITALIJANSKI VOJNI UJETNIKI V JUGOSLAVIJI ZANIKAJO KLEVETE REAKCIONARNIH ELEMENTOV

Trst. — Dopisnik Tanjuga poroča: Skupina italijanskih vojnih ujetnikov v Jugoslaviji je poslala tržaškemu listu "Il Lavoratore" pismo, v katerem pozdravlja list in tržaške antifašiste ter ugotavlja, da skušajo reakcionarni elementi z neresničnimi vestmi o položaju italijanskih vojnih ujetnikov v Jugoslaviji preprečiti zblizanje med italijanskim in jugoslovanskimi narodi. Ujetniki zagotavljajo v pismu, da jugoslovanske vojaške oblasti dobro ravnaajo z njimi, da imajo dobro hrano in da živijo v snažnih prostorih.

"Prepričani smo," pravijo v pismu, "da bi bili mi takoj poslani na naše domove, če bi gospod De Gasperi prišel iskreno v resne stike z jugoslovansko vlado."

CORTINAS ENROLLABLES de MADERA COMPOSTURAS EN GENERAL

CALDERON 2851. Bs. As. U. T. 50-1344

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju
DANIJEL KOSIČ
Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires

(Viene de la pág. 2)

han visto estrechas, y gracias a un núcleo de socios activos, encabezadas por nuestra digna y patriarcal figura, Don Juan Kokić, se ha logrado a proyectar y financiar esta obra, por costo que oscila entre 40 ó 50 mil pesos. Los proyectos y la dirección del edificio han sido realizados con eficacia y dedicación por los conocidos y renombrados arquitectos locales, srs. HERMANDEZ, LARGUIA y NEWTON, mientras que la ejecución de la obra ha sido efectuada, con conciencia y capacidad, que les son características por la Empresa Constructora TAIANA, PASQUALE y Cia.

Y ahora, cuando ya felices, tenemos lo principal de la Casa — el SALON DE ACTOS — al completar las demás partes del proyectado edificio para cuya terminación no ha de faltar el aporte de ningún yugoslavo de Rosario, aumentaremos nuestras actividades sociales y culturales, y máxime aquellas que tendrán aunar fondos para contribuir a la Ayuda y reconstrucción de la Madre Patria.

En este solemne acto — no quiero dejar sin agradecer a todos los que hasta la fecha hayan contribuido a levantar esta casa, especialmente a los modestos compañeros de trabajo, de los comerciantes e industriales que generosamente nos facilitaron suficientes medios en efectivo y materiales para el levantamiento de este HOGAR.

Pero, Señores y Señoras, no será digno de nosotros, si en este día de alegría y satisfacción, no nos recordaremos de nuestros hermanos que lucharon por nuestra libertad y por nuestro honor, por las inocentes víctimas de guerra, por la niñez huérfana yugoslava, la esperanza de la Nación expuesta a los sufrimientos de frío por falta de vestimenta. Para ellos — hoy, como recuerdo de la visita de nuestro primer representante diplomático General Ilić, y en la memoria de la inauguración de nuestro HOGAR, hemos destinado una remesa de 4 cajones que contienen: 289 prendas de vestir y 75 pares de zapatos, que nuestras mujeres, organizadas en la COMISION DE DAMAS, con maternal afecto han recolectado, adquirido y cocido, de un valor aproximado de \$ 3.350.— m/n.

Me veo sumamente complacido al poder hacer justamente hoy la entrega de esta modesta donación al Sr. Presidente de la Sub-Comisión Coordinadora de Ayuda a Yugoslavia, al Dr. Antonio Garguichevich, para que se sirva hacerla llegar a su destino. La mercadería está ya acondicionada y anotada de acuerdo a las disposiciones

vigentes, embalada para el transporte de ultramar, y como entiendo que la Comisión General acaba de obtener un nuevo permiso de exportación y bodega ya asegurada, para poder embarcarla ya en la próxima semana con destino a Yugoslavia.

Con esta remesa que ya lleva el número 11, nuestra COMISION DE DAMAS de "TRIGLAV" dentro de su trabajo silencioso, pero efectivo, ya han despachado, después de la liberación, más de 27 cajones con un kilaje total de 1.900 kilos, avaluado en casi 22 mil pesos, y cuya mayor parte ya ha llegado a su destino, según noticias y cartas de agradecimiento que obran en nuestro poder.

Y ahora permitidme para que también dirija a nuestro ilustre huesped unas breves palabras, en nuestro dulce idioma, ya que hoy se trata de una fiesta yugoslava de especial significado:

Zbrani in radostni pod tem novim krovom, general, zastopnik naše s slavo okinčane Osvobodilne vojske, pozdravljam v vaši osebi ves jugoslovanski narod in njegovega vodjo, Maršala Tita. Kadar se po vašem važnem delu vrnete v domovino, ponosite ji naše pozdrave in izjave naših rešničnih spominjan na njih, naj bodo gotovi, da tukaj v Rosariju vsi izseljenci brez razlike hrepenijo po njih in da bomo vedno skušali biti vredni krvi, ki je bila prelita za nas in za našo skupno svobodno domovino.

Y para terminar, hermanos y hermanas, levantemos la copa al grito unísono:

Por nuestra segunda Patria, Gran Nación Argentina, ¡Viva!

Por nuestra querida Patria, ¡República Yugoslavia y su Jefe Mariscal Tito!

Por nuestro ilustre huesped, ¡Ministro General Ilić i sus acompañantes!

Se priporoča rojakom dobro znana
ČEVLJARNICA

L. BRANKOVIĆ
Morlote 138 La Paternal

FABRICA DE MOSAICOS
ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción
Avda. Fco. Beiró 5671 U. T. 50-5383

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA
JOSE RADAN

Bernaldez 1550 Buenos Aires

Prevozno Podjetje "GORICA"
Lojk Franc

Villarroel 1476 U. T. 54-5172

TOVARNA POHIŠTVA
VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261
VILLA ESCASO U. T. 652-0133

ŽELEZO-BETONSKO PODJETJE
Bratov Komel

ZA NACRTE IN PRERAČUNE
Bernaldez 1655 U. T. 67-1411

MERCADO
"Las Magdalenas"

CARNICERIA — RAUBAR
Puestos 21, 24, 25. Avda. Fco. Beiró 5276

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIKA
V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIČ in SIN
Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 5454-58 U. T. 70-6112

BAR — PIZERIJA
Vedno sveže pivo in druge vsakovrstne pijače. — Rezervirani prostori za družine.

Peter Filipčič
WARNES 2101 vogal GARMENDIA

na Paternalu U. T. 59-2295

TISKARNA
Rudolf Živec

Patria 300 Santos Lugares, FCP.

G. P. D. S.

Vabi vse ljubitelje tekme na keglje, ki se bo vršila dne 10. novembra v društvenih prostorih, ul. Simbron 5148, točno ob 2 uri pop. z raznimi in lepimi dobitki.

Za tiskovni sklad so darovali Leban Luis \$ 5.—, Marušič Justo \$ 3.—, Sopčič Juan \$ 3.—.

POSNEMANJA VREDNO

Ker ne morem položiti cvetja na grob mojemu bratranecu Rodolfu Kofol in ostalih prijateljev Ludvika in Tončeta Makuc, Janca Barovničar, Gabrijela Božič in Andreja Kuštrin, ki so vsi padli za svobodo domovine, darujem \$ 15.— za pomoč žrtvam v domovini kot v počastitev spomina pokojnih.

Lucija Pirih.

NA ZNANJE

Opis in slike Jug. misije v naših društvi bo objavljeno šele v prih. štev. Slov. glasa.

Radi pomankanja prostora je nekaj društvenih poročil in drugih dopisov moralo izostati in bo za prih. štev.

DOMAČE KOSILO

V Slovenskem domu bodo dne 10. novembra ob 1 uri pop. pripravile kuharice domače kosilo, na katero ste vabljeni vsi člani in članice ter prijatelji društva. Kdor bo pri vstopnici deležen srečne številke bo dobil lep dobiček. Po kosilu bo prosta zabava s plesom.

V bolnišnici Ramos Mejía, sala 9, postelja 19, se nahaja rojak Franc Temelj, tajnik Jug. društva samopomoč Slovencev, kjer naj ga rojaki obišejo.

Pik-nik Jug. društva samopomoč Slov. se bo vršil v nedeljo 17. novembra na quinti Marconi, Bernaldez, na katerega ste vabljeni vsi člani in članice ter prijatelji društva. Na razpolago bo kamjon vsake pol ure iz postaje na quinto.

NOV PROTILJUDSKI UKREP KOBARIŠKEGA GUVERNEJRA

Trst. — Dopisnik Tanjuga poroča: — Okrajni zavezniški guverner za Kobarško je pred dnevi izdal ukaz o takajšnji zapori Nabavo-prodanje zadruga v Kobaridu, ki je ustanovljena povsem na ljudsko iniciativo.

Čeprav so predsedniku združnega odbora na sedežu ZVU v Gorici izjavili, da so izdali ukaz okrajnim guvernerjem za Kobarid, Bovec in Kojško, naj izdajo redna dovoljenja za poslovanje teh zadrug, je zadruga v Kobaridu še vedno zaprta.

Ljudstvo je vložilo proti guvernerju protestno pismo, v katerem zahteva, da se zadruga takoj odpre in da se odstavi sedanjemu guverner v Kobaridu kapetan Painter, ki je z nešteti protiljudskimi ukazi izgubil zaupanje prebivalstva.

STROGA KONTROLA V TRŽIŠKIH LADJEDELNICAH SPOMINJA NA DOBO FAŠISTIČNE OKUPACIJE

V tržiških ladjedelnicah so poostri nadzorstvo nad dostopom delavcev.

Z 29. avgustom se zopet uvaja pri vходу v ladjedelnice nadzorstvo nad osebjem. Vsi delavci bodo morali izmeti izkaznice s sliko in osebno izkaznico ZVU.

Delavci, ki nosijo kosilo iz ladjedelnice, morajo ob povratku pokazati posebno izkaznico in izkaznico ZVU. Da bi bilo nadzorstvo še bolj popolno, vsebuje razglas ZVU še eno sramotno določbo iz časov, ko se je še to bahotil fašizem. Kasneje bodo namreč delavcem izročili posebne spoznavne značke s številko matrice.

Delavstvo je zaradi tega skrajno ogorčeno in se vprašuje, čemu stotine njegovih žrtev, če uporabljajo proti njemu iste me-

DRUŠTVENE PRIREDITVE

Po sklepu Slovenskega Sveta, bo Slovenski Glas objavljajal prireditve, organizirane po društvi in organizacijah.

9. Novembra Prireditve U. S. J. v Ljudskem odru.

17. Novembra Prireditve v G.P.D.S.

23. Novembra Prireditve v Ljudskem

31. Decembra Silvestrov Večer v vseh društvi.

PIK-NIK

15. Decembra Pik-Nik Udruženja Slobodna Jugoslavija — Slovenski odbor z vsemi slovenskimi pododbori.

tode, ki so se jih komaj znebili s polomom fašizma.

"Smo delavci in ne koznjenci," pravijo tržiški antifašisti. Pod tem geslom so se tudi zbrali pred nekaj dnevi pred ravnateljstvom ladjedelnic ter odločno zahtevali odstranitev policije, pred ladjedelnic pa so postavili velike table z napisi: "Nočemo policije v delavnicah!"

FURLANIJA HOČE K JUGOSLAVIJI

Trst. — Dopisnik Tanjuga poroča: Star furlanski delavec Andrian Luigi iz Aiello del Friuli (kraj blizu Palmanove) je prinesel v nedeljo dopisniku Tanjuga v Trstu pismo s prošnjo, naj bi ga odposlal podpredsedniku zvezne vlade FLRJ E. Kardelju: Andrian Luigi je poudaril, da se pismo ne sme na noben način izgubiti in da mora biti Edvard Kardelj informiran tudi o tem, kaj hočejo prebivalci Furlanije, ki je pod Avstro-Ogrsko spadala pod Goriško pokrajino. V pismu prosi v imenu ljudstva okraja Cervignano, naj tov. Kardelj ne pusti od stare meje Julijske krajine. "Večina ljudstva ne bo nikoli zadovoljna pod Italijo. 27. let smo težko trpeli v bedi in suženstvu pod italijansko vladjo, sedaj pa je tega dovolj. Samo pod pogoji stare meje bi se rodil pravi mir. Hočemo biti vedno združeni z vsemi kraji stare Goriške pokrajine. Čekamo Vas z najboljšimi željami za bodočnost."

Ko je priporočal, da se pismo ne sme izgubiti, je delavec Andrian tolmačil, kje bi po njegovem morala teči meja med Jugoslavijo in Italijo. "Vse, kar je bilo pod staro Avtrijo v Goriški pokrajini, mora priti pod Jugoslavijo!" Razlagal je, kako grdo so ravnali Italijani s Furlani, jih nazivali avstrijskante in jih imeli za sužnje in za sebi neenakovredne državljane. Bili so na istem kakor ljudstvo Julijske krajine: preganjanja, delovni bataljoni, zapori in konfinacije. Pripovedoval je, kako so Furlani pomagali internirancem, ki so se po razpadu Italije vračali iz italijanskih koncentracijskih taborišč, kako so pomagali partizanom, kako obupno je sedaj življenje furlanskih kolonov in končal svoje pripovedovanje s trdnim prepričanjem, da bo g. Edvard Kardelj zastavil na mirovni konferenci v Parizu vse sile za priključitev celotne Julijske krajine k Jugoslaviji.

NOVO MESTO

Tudi Bela Krajina, prvo partizansko svobodno ozemlje, je na mnogih zborovanjih protestirala proti krivičnim sklepom konference zunanjih ministrov, ki nočejo upoštevati želje vseh demokratičnih množic Julijske krajine in Trsta, ki odločno zahtevajo priključitev k Jugoslaviji. Kardelju, se je v Beli Krajini udeležilo nad 700 ljudi iz mladinskih delovnih brigad in ostale mladine, udeležili so se je pa tudi starejši ljudje. V teh dneh je Bela Krajina ponovno povedala, da so njeni sinovi padli tudi za svobodo Julijske krajine in Trsta.

Kroneger.

JOYERIA "IGUAZU" de
JUAN KOSLOVIĆ

CREDITOS A SOLA FIRMA
Cangallo 1705, piso I U. T. 38-2164

FARMACIA "SOLER"
Servicio nocturno de urgencia

Avda. Fco. Beiró 4984 U. T. 50-2079

PIVARNA — Kroglišče in Keglišče
DJURO KOVAČ

Warnes 2113 La Paternal

Dr. A. Kirschbaum
Dra. María Kirschbaum

DENTISTAS
LOPE DE VEGA 3382 U. T. 50-7387

Tovarna Pohištva "LA FAMA"
Štefan Lipičar

Gutenberg 3360 U. T. 50-3036

MIZARSKA DELAVNICA
Izdelava pohištva

IGNAC KOŠER
Guido Spano 655 Munro, F. C. E.

MEHANIČNA DELAVNICA
JOSIP HLAČA

Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-640

LA VOZ ESLOVENA

EDITADO POR EL CONSEJO ESLOVENO FORMADO POR TODAS LAS SOCIEDADES ESLOVENAS

PISMO IDRIJSKE MLADINE, KI GRADI CESTO LJUBLJANA - POSTOJNA

Dragi tovariši in tovarice!
Pred petnajstimi dnevi smo odšli na gradnjo ceste Ljubljana - Postojna. Ko smo prišli v Brezovico, naj je tamkajšnja mladina zelo navdušeno sprejela. Z nami so tudi tovariši iz zone A. Že v Postajni smo dobili prvo zastavo, ki nam jo je podarila mladina S. I. L. K. A. Ker pa smo bili prvi v tekmovalstvu med slovenskimi delovnimi brigadami, smo sedaj dobili drugo zastavo. Tov. Kašpire Anton iz našega bataljona je postal prvi udarnik. Zelo smo ponosni na njega in trudimo se, da postanemo vsi udarniki.

Trdno upamo, da tudi vi, tovariši in tovarišice v Idriji ne spite, ampak delate za obnovo in izgradnjo naše lepe Primorske in za čimprejšnjo priključitev k Jugoslaviji.

S tovariškimi pozdravi
mladinci iz mesta Idrije.

VELIKA NEDELJA

ŽIVLJENJE PIONIRJEV V POČITNIŠKI KOLONIJI

Življenje v naši koloniji je prav prijetno. Prebivamo v prijaznem kraju in iz šole imamo lep razgled. Imamo se dobro in tudi hrane je dovolj.

Ker v Ljubljani nekateri govorijo, da vstajamo ob 4 in delamo do 10, nato zopet od 16-22, vam povem resnico: vstajamo ob 6. Ko pospravimo in se umijemo, imamo zbor in jutranjo gimnastiko. Nato zajtrkujemo mlečno kavo z namazanim kruhom. Določen čas za delo je samo od 10-12. Pravijo, da v delovnem času garamo pri kmetih na polju. Povem vam, prav radi bi pomagali kmetu, ker pa uprava opravi, da smo prešibki za taka dela, ne delamo drugega, kot nosimo vodo v našo kuhinjo in pospravljamo po šoli. Pa tudi k temu nikogar ne silijo. Vodo nosimo mi največji, pospravlja pa vsa četa svojo sobo.

Opoldan imamo kosilo, ki je res dobro

pripravljeno. Takoj nato gremo na kopanje, kar je za nas pravo veselje. Kopamo se v Pesnici, lovimo ribe in skačemo po travniku. Ko pridemo domov, nas čaka izdatna malica: mleko in kruh, tu in tam pa dobimo kruh, namazan z medom, maslom ali marmelado. Po jedi imamo kulturno prosvetno delo. Kadar pa imamo taborni ogenj, gremo vsi v gozd po dračje, kar storiimo z največjim veseljem. Ob devetih pa že vsi spimo.

Desetarji in komandirji smo prosili komisarja vojaške edinice, ki je nastanjena blizu nas, za vojaško vzgojo. Dal nam je desetarja, ki nas navaža k disciplini in vojski vzgoji, da bomo pravi Titovi pionirji, da bomo storili, kar obljublamo v naši himni, da bomo resnadljevali delo, katerega so naši starejši bratje začeli, da bomo nekoč res pravi Titovi vojaki in ne mevže.

Kakor vidite, se nam ne godi slabo. Vsi smo zadovoljni in našim materam se ni treba brati za nas, ker se nam ne more nič slabega zgoditi. — Pajatar Farjan.

RADEČE

Pred nekaj dnevi smo zaslišali po ulicah našega mesteca veselo petje. Kaj je to, smo se izpraševali. Kmalu smo jih zagledali. Primorski pionirji so prišli!

Takoj drugi dan smo napravili obisk na državnem posestvu, kjer smo našli okrog 300 tržaških pionirjev.

Pionirji Trsta in okolice so prišli k nam, da pri nas vsaj malo pozabijo na težkoče, ki jih preživljajo onstran demarkacijske črte. Mladi Tržačani imajo na posestvu vse udobje.

Mi pa si štejemo v dolžnost, da tem mladim borcem, ki še danes čutijo na svojih plečih marsikatero nasilje nudimo vso pomoč in pozornost. Masovne organizacije bodo z zbiranjem sadja pa tudi z raznimi kulturnimi in fizikurnimi prireditvami ustvarile pionirjem prijetno bivanje med nami.

Mladi pionirji naj spoznajo veliko ljubezen naših ljudskih množic do hrabrega ljudstva Trsta in Primorske.

Lindič Slavko.

Corporación Médica "SUIPACHA"

ZDRAV. POMOČ ZA VSE BOLEZNI

Directores:

Dr. A. Izaguirre, Dr. H. J. Durán
y Dr. L. V. De La Puente
Sprejem: od 9 — 12; pop. od 15 — 20.
Ob nedeljah-praznikih: od 9 — 12.

Govori se Slovenski

SUIPACHA 28

Ferdinand Cotič

Trgovina z železnino
Lope de Vega 2989
U. T. 50-1383

Jekše Ektor

MIZARSKA DELAVNICA
Dr. Luis Belaustegui 4466
U. T. 67-3621

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

Ko ste se odločili, da si naročite obleko obiščite nas. V zalogi imamo veliko izbiro angleškega in domačega blaga. Obiščite našo krojačnico in Vas bomo v vsakem sprejeli.

Avda. FRANCISCO BEIRO 5380-82
U. T. 50-4542 VILLA DEVOTO

JUGOSLOVANSKA RESTAVRACIJA

"EL ADRIATICO"

M. VUKMAN

Av. Fco. Beiró 5201 U. T. 50-5924

Reinaldo Wasserman

MEDICO

Nazca 2381 U. T. 50-2845

Tienda "La Villa"

PARA COMPRAR MEJOR
LOPE DE VEGA 3186

RESTAURANT

Peter Roje

LORIA 472

Restaurant

"La FLOR de Parque CHACABUCO"
Prostori za družine

Avda. Cobo 1702 U. T. 63-3590

Foto - Arte MARCOS

Najpopularnejša na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325 U. T. 22-8327

Gran Recreo "LLAO-LLAO"

Juan Oberdank

Río Carapachay U. T. (749) Tigre 0589

Tienda — Mercería — Confecciones

Abraham Blinder

Tte. General DONATO ALVAREZ 2180

U. T. 59-0314

Slovenska Cvetličarna "LOS ALPES"

Hostar Anton

Triunvirato 4223 U. T. 51-0732

PARIŠKI LIST "ORDRE" NAVAHA ARGUMENTE ZA PRIKLJUČITEV GORICE K JUGOSLAVIJI

Pariz. Dopisnik Tanjuga poroča: List "Ordre" prinaša članek pod naslovom "Meja okrog Gorice je absurda", v katerem je rečeno, da je predlog pariške konference ministrov za zunanje zadeve krivica tako za samo mesto Gorico kakor tudi za slovensko okolico, ki z mestom predstavlja neločljivo celoto. V članku so navedeni gospodarski in etnični razlogi, zaradi katerih je potrebno, da mesto Gorica pripade Jugoslaviji.

CERKNO

V nedeljo je bilo v Cerknem že v zgodnjih jutranjih urah živahno vrvenje po vasi. Veselih obrazov so prihajali prostovoljci na zbirno mesto, odkoder so skupno odšli na kraj, kjer so pripravljali material za obnovo Cerkna. Delo je organiziral krajevni medstrokovni svet Enotnih sindikatov v Cerknem, katerega se je udeležilo krog 70 članov. Med njimi so bili uslužbenci Nabavno - prodajne in obnovitvene zadrage,

telefonisti, naomeščenci in mladina. Pri delu je vladalo veselo razpoloženje. Pripravili so 500 m. peska ter ga s kamioni speljali na za to dolženo mesto. Skupna vrednost v 400 urah opravljenega dela znaša 18.000 lir. Med delom so prostovoljci sklenili, da bodo prihodnjo nedeljo zopet nadaljevati s pričetem delom.

Andrej Štucin.

LJUDSTVO TRZAŠKEGA OKROŽJA SE JE PRIPRAVILO NA VOLITVE PREDSTAVNIŠTVA SIAU

Trst. — Dopisnik Tanjuga poroča: V zadnjih dneh so po tržaškem okrožju bile velika množična zborovanja kot priprava na volitve v predstavništva SIAU. Okrožni izvršni odbor SIAU-a je izdal proglas, v katerem poudarja: Volitve v predstavništva SIAU pomenijo v današnjih okoliščinah izraz enotnosti svobodoljubnega in antifašističnega prebivalstva, utrditev italijansko-slovenskega bratstva in potreben odgovor vsem spletkam sovražnika, ki nas skuša razdvojiti, da bi se s pomočjo naše nesloge zopet povzpeli ljudstvu za vrat.

SLOVENSKA BABICA Filomena Beneš de Bilek

LIMA 1217. U. T. 23-3389. Buenos Aires

MERCADITO "CHISPAZO" MILAN ŠIRCA

Lope de Vega 2746

MECANICA y ELECTROTECNICA E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 1115 U. T. 61-0656

Colocación de Vidrios, Cristales y Espejos MOISES GERBIEZ

Nazca 695 (planta baja) U. T. 63-7714

STAVBENI KOVAČ FRANC ČOHA

Calderón 2779 U. T. 50-6655

RADIOTEHNIK AVGUST COTIČ

Excelsior 1500 U. T. 757-301
Sáenz Peña, F. C. P.

ZALOGA VINA FRANC KURINČIČ

Garay 3910 U. T. 61-5384

SLOVENSKA GOSTILNA FRAN TREBŠE

Avda. San Martín 6470 U. T. 50-5106

RAZPRODAJA KRUHA TROBEC GUSTIN

Dovažam na dom
Heredia 477 U. T. 51-7165

STAVBENI PLESKAR IN TAPETAR MARIJ MEDVEŠČEK

Guevara 525 U. T. 54-0624

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO Kovinska Okna in Polkna FRANC BANDELJ

Avda. de los Incas 5021 U. T. 51-5184

CONFITERIA - ANEXO PANIFICACION "CABANAS" — Servicios de LUNCH

Lope de Vega 2855 U. T. 50-7123

ZIDARSKO PODJETJE JAKOB LISJAK

F. Bauza 2694 U. T. 64-1509

"ALMACEN" PETER ČUČIČ

Excelsior 1500 - U. T. 757-301, Sáenz Peña

CASA "SOULET" Materiales de construcción

Electricidad - Sanitarios - Maderas
Av. F. Beiró 5682. U. T. 64-3288. Bs. As.

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO ANTON FORNAZARIČ

España 558 — J. Ingenieros — F. C. P.
U. T. 757 - Santos Lugares - 271

BAZAR "DANUBIO" D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 U. T. 59-0886

Quesería y Fiambtería "LA AMERICA" de Cuero y Fernández

Avda. Fco. Beiró 5399 — U. T. 50 - 8566

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA V MUNRO JANKO POLIAK

Ituzaingó 4267 MUNRO

TRGOVINA JESTVIN GERMEK JOSIP

Alcaraz 5274 U. T. 67-4136

MERCERIA Y BOTONERIA CASA LUISITO

Avda. Fco. Beiró 5599 Bs. Aires

TRGOVINA JESTVIN "TRST" S. C. MIHELJ

Charcas 3120 U. T. 72-4957

PRODAJA SADJA IN ZELENJAVE J. TRUDEN in B. TRAMPUZ

Triunvirato 2901

RESTAVRANT "ČA V E N" IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931 Bs. Aires

RESTAVRACIJA IVANČIČ RUDOLF

Añasco 2626

ELEKTRIČNE INSTALACIJE GILDO KLINEC

Morlote 159 U. T. 59-2296

KROJAČNICA CIRIL PODGORNİK

Tinogasta 5206

SLOVENSKI ORKESTER CARACTERISTICA "CARLITO"

Bulgaria 4288 U. T. 50-5106

KROJAČNICA J. R. BOŽEGLAV

Triunvirato 2891 U. T. 54-2629

RESTAURANT "LAS ROSAS" Kroglišče in kegljišče

Cnel. R. Lista 5042 Buenos Aires

FIDEOS FRESCOS de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425 U. T. 50-8916

LEOPOLDO ŠKRBEČ Estropajos de acero, cap. e inter.

Pje. Valencia 2025 U. T. 69-1567

ZIDARSKO PODJETJE FRANC LEVPUŠČEK

Calderón 3062 U. T. 50-8057